

พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว, ตรัสให้บำรุงการที่จะป้องกันพระนคร,
 แลซ่อมแปลงกำแพงค่ายค่ายล้อมหอวังป้อมรอบพระนคร. แลให้
 ขุดคูเมืองเบของบูรพทิศ, ให้กวาดต้อนเป็นแม่น้ำประจวบพระนคร
 ได้, ก็ย้ายชาวเขตกว๊อพพะเมืองนอกทั้งปวงเข้ามาในพระนคร, ต้อง
 จัดทนายอาสาทั้งหลายทุกหมู่ทุกกรม, ตกแต่งเครื่องสรรพาวุธ,
 ฝ่ายเมืองสระบุรี, ขุนรามณรงค์, ผู้ถือหนังสือรับสั่ง, ครน
 ไปถึงกรุงกัมพูชา, พระยาดวงแก้วให้แต่งรบ แลจัดให้เบิกเมือง
 สระบุรี, แลขุนพล, ขุนรามณรงค์เข้ามาเฝ้า. แลได้ฟังถ้อยความ
 อภัย, พระยาดวงแก้วยินดี, ซึ่งจะได้เป็นพระราชไมตรี. พระยาดวง
 แก้วให้รางวัลแก่เมืองสระบุรี, ขุนพล, ขุนรามณรงค์เป็นอันมาก,
 พระยาดวงแก้วแต่งให้พระยาอภัย, พระอินทราเดโช, พระซังคเสนทร,
 หลวงสุวรรณคร, หลวงมณฑลเสนทร, หลวงนเรนทร, จำทูน
 พระราชดำเนิน, แลเครื่องราชบรรณาการมาด้วยเมืองสระบุรี, ขุนพล,
 ขุนรามณรงค์, ครนทูตานุทูตชาวตองกัวมาถึงพระนคร, จึงพระบาท
 สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว, ก็ตรัสให้เรียกทูตานุทูตเข้ามาถวาย
 บังคม, พระราชทานทูตานุทูตนั้นแล้ว, ก็ให้แต่งพระราชดำเนิน
 พระยาดวงแก้ว, ให้พระสวามีราชชนหลวงบรรพต, ขุนมงคลรัตน์,
 ขุนจันทราเทพ, ขุนเทษภควาส, หม่อมหมื่นเกษ, จำทูนพระราชดำเนิน, แล
 เครื่องราชบรรณาการ, ไปด้วยทูตานุทูตอันมานั้น.

ฝ่ายพระเจ้าหงสาวดีตั้งแต่พระนเรศวรพาพระมหาเถรคันฉ่อง, แล
 ญาติโยม, กับพระยาเกียรติ, พระยาพระราม, แลกวาดเอาครัวอพยพ
 กลับไปยังพระนครศรีอยุธยา, ทงนันทสุพรรณสงครามเถา, ก็มาแจ้ง

เหตุทุกประการ, ซึ่งพระพิโรธคิดอาคาศหมายจะเอาพระนครตั้งอยู่ชยา
ให้จงได้

ครั้นลุถึงราศ ๑๒๙ ปีเถาะนพศกเดือนสิบชนเก้าค่ำ, จึงตรัสให้
พระเจ้าเชียงใหม่ยกช้างรพทพบกทพรือประมาณแสนหนึ่ง, ลงมา
โดยทางเมืองกำแพงเพชร. แต่ให้พระยาพิชัยเป็นอภัยช้างมารพด
ประมาณสามหมื่น, มาโดยทางเมืองกาญจนบุรี. ฝ่ายพระเจ้าเชียงใหม่
ให้เจ้าช้างมารพดโดยขบวนทพบกทพรือได้. ครั้นพระพรทศเดือน
สิบสองขึ้นสองค่ำ, เพลาเช้าสามโมงหกบาท, ได้มหาสุภาวรัตถิไชย
เรียดอันอุดม, กัดเค็ดขงคชาธารพร้อมด้วยพลแสนยกรทวยหามนเหา
ถารดิเรกด้วยกลดกลด, แด่คองกลดองแตรดังชลัพพพรนทนนาทกกลอง
มาโดยรยทางควักทางเมืองกำแพงเพชร แด่ทพพระยาพิชัย, ยกมาถึง
เมืองสุพรรณบุรีพระพรทศเดือนอ้ายชนเก้าค่ำ. ฝ่ายทพพระเจ้าเชียงใหม่
ยังมีไคมาถึงเมืองนครสวรรค์. พระบาทสมเด็จพระบรมพิตรพระพุทธเจ้า
หัยหัว, ตรัสชาบชาวดักอณนยกมาตงดองทางน, กัดให้สมเด็จพระเจ้า
ลูกทอพระนเรศวรเป็นเจ้า, แด่สมเด็จพระเอกาทศรถเตรียมช้างมารพด
ทพบกทพรือไว้. จึงตรัสให้พระยาจักรีครองครกตั้งมุนายกเป็น
กองทพรือ. ตรัสให้พระยาพระคลังเป็นยกบัตร, ให้ยกทพรือนั้นไป
เมืองสุพรรณบุรี, ครั้นทพรือไปถึงเมืองสุพรรณบุรี, พระยาพิชัยยกทพรือ
ออกมารบด้วยกองทพกรง, ๆ ก็วางปืนไทยชนไปแต่เรือบคองพดชาดัก
คายมากนัก แด่ทพพระยาพิชัยจะตงหุ้มิได้, ก็เลิกออกไปโดยทาง
ราชสิงห์, แด่ไปตงทพมั้นในตำบลเขาพระยาแมน, ถึงวันพุธเดือน
สิบสองค่ำ, เพลาต้องยามกับตองนาถกาเก้าบาท. จึงสมเด็จพระนเรศวร

วิชาทรงส่งพระองค์, ได้เกิดพยุหะยาศราจากพระนครสร้อยขลุ่ยไปโดย
 ชดमारक, ได้เกิดชนเหี้ยมแรงไชยภูมิคำวนลุ่มพด. แต่ให้พระพิไชย
 สงครามพันไม่ชมนามแถว, ได้เกิดจากลุ่มพดประทบเรือพระทงนระเมือง
 วิไลไชยชาณ. จึงได้เกิดพยุหะยาศราชนโดยลัดถมารก, ไปคงทัพหลวง
 ณะคำบนล้ามนอน. แต่เมื่อคงทัพหย่นล้ามนอนน, มาควทงคกถู
 เปนสองควดัดเดียว, มเทาควตธัดเทาซงดัดกัน. จึงบนาให้เจ้า
 พยุหะดุไชยเป็นนายกอง. แต่ท้าวพระยาพระทงเมืองทงหลายยกข้างมา
 รพดหม่นหนง, ก้าวลัดถออกไปคทัพพระยาพลิมนะเจ้าพระยาแมน. แต่
 พบทัพหน้าลัดถได้รบพงกัน. พมามอนก็แตกฉานล้นคายเป็นอันมาก.
 พระยาพลิมก็เลิกทัพรุดหนีไป. เจ้าพระยาดุไชย, แดเจ้าหลวงยกคามาไป
 ลักกาณจนบุรี, จบไคคางชนกับข้างมามาถวย, แดทัพหลวงคงหย
 คำนล้ามนอนนเจตเวณ. จึงได้เคยทัพหลวงมาโดยลุ่มพรวนบุรี, ก็
 ได้เกิดเข้าพระนครสร้อยขลุ่ย.

ครนทัพพระยาพลิมแตกฉานพ่ายไปแล้ว, ในเดือนนฝ่ายพระเจ้า
 เชียงใหม่มิได้รู้ว่าพระยาพลิมพ่ายไป, ก็ยกทัพภทพรือตงมาเมือง
 นครลววรรค. แดภทตงตงมาถึงเมืองชยนาท, ก็ให้ไชยกะยอธ, แด
 นนทกะยอธ, ยกข้างมาแดพดประมาณห้าพัน, เปนทัพหน้าตงมาตงถ
 บางพุดชา, แดบางเกยวหย้า. ฝ่ายลุ่มได้พระนเรศวรเปนเจ้า, กับลุ่มได้
 พระอนุชาธิราชแจ้งข่าว, ก็ได้เคยยกทัพเรอชนไปโดยดำน้าไหคตคามน
 ชะไว, ก็กวัดให้พระราชมานเป็นนายกอง, ชนรามเดชะเป็นยกภบัต,
 ยกทัพมาต้องรอย, แดพดททานอาลาล้ามน, ชนไปคทัพชาลัดถอนมา
 ตงคบบนบางเกยวหย้า. พระราชมานแลอนุรามเดชะ, ก็ยกชนไปค

เป็นทัพชุมนุมใหญ่ในป่า ครั้นชาติก็ออกเกยวทยาช้าง, แดออกลาดหากินก็ค, พระราชมานุแดขุนรามเดชะ, ก็ออกโจมตีทัพช้างไปจนค่าย, ได้ ช้างม้าแลหยาต้งลงมากายเป้นอันมาก. ไชยกระยอตุ้เตนันทกระยอตุ้ เห็นเหลือกำลัง, ก็เลิกทัพหนีไปหาทัพไทยนระเมืองชัยนาท. พระราชมานุ แดขุนรามเดชะ ตามตีช้างหนีไปถึงค่ายไทยนระเมืองชัยนาทบุรี. ขณะนั้น พระเจ้าเชียงใหม่ราชดำ, ทพระยาพลัมซึ่งยกมาทางกาญจนบุรีนั้น, แดกฉานพ่ายหนีไปแล้ว, ก็ปรึกษาคณะท้าวพระยาทั้งหลายว่า, กำหนด พระเจ้าหงสาวดีบ้นชาให้พระยาพลัมมานับพร้อมกบทัพเรา, แดทพ พระยาพลัมรับรุกยกเข้ามาก่อนแล้ว, แล้วแตกฉานไปต้งน, ควนเรา จะเลิกทัพกลับคนไปฟังกำหนดพระเจ้าหงสาวดีก่อน. อนึ่งเรายกมาคราน ยงมีได้บำรุงการศึกเป้นสำมาถ, ทงมีได้ควบคุมทัพพร้อมมุดกันจงเสียด. บดินเราจะยกทัพคนไปก่อน, จะบำรุงการไว้ท้าวพระราชกำหนดพระเจ้า หงสาวดี. ครั้นปรึกษพร้อมกันแล้ว, พระเจ้าเชียงใหม่ก็เลิกทัพจาก ชัยนาทบุรีคนไปเชียงใหม่. ส้มเด็ดพระนเรศวรเป้นเจ้า, กับส้มเด็ด พระอนุชาธิราชแจ้งว่า, ทพระเจ้าเชียงใหม่ยกเลิกไปแล้ว, ก็ได้คน เข้ายังพระนครสร้อยยุธา, กราบทูลประพรตเหตุแก่ส้มเด็ดพระราชบิดา ทุกประการ.

ในเดือนสิบเอระนั้น, พระยาดแวกก็ไ้พระยาอุไทยพงศา, แดหลวง สุกพิพจำทูลพระราชดำณ, แดเครื่องราชบรรณาการมาด้วยพระสว เต้าวราช, แดทูลาทูลทงหลายอันไปน. ในถักณะพระราชดำณพระยา ดแวกครวณว่า, ขอให้หงนาดีโตทก, คงสำจารัก, สำหรับการพระ ราชไมตรีตามประเพณีโบราณพระมหากษัตริราชเจ้าแต่ก่อน พระบาท

สมเด็จพระพุทธเจ้าใหญ่หัว, ก็แต่งท้าวพระยามุขมนตรี, แล
สมณพราหมณาจารย์ทั้งหลายไปลงนาดีโตกก. ฝ่ายมุขมนตรีใช้เจ้า
พระจักรีวงศ์รื้อกรกัณฑ์สมุหนายก, เจ้าพระสุโขทัย, พระยาเทพนรงค์
วิเชียร, พระพลเทพ, พระศรีสุริยปริชา, แลขุนหมื่นทั้งหลาย. ฝ่ายพระ
องค์ใช้, สมเด็จพระสังคราชคามวาสี, อรัณวาสี, พระครูสังฆา, พระครู
เจียง, แลพระสังคยสังฆราช. ฝ่ายพราหมณาจารย์ใช้, พระมหาราชสุ
ภาวดี, พระราชปโรหิตาจารย์, พระเทพาจารย์, พระโหราธิบดี, แลเชื้อ
พราหมณาจารย์สืบคน. ฝ่ายพระยากัมพูชาธิบดี, ก็แต่งเจ้าฟ้า
ทะละหะ, พระยาขัมเดโช, พระยาจักรีรัตน, พระศรีสุริยปริชา, แล
ท้าวพระยาเสนาบดีสมณพราหมณาจารย์, ในกรุงกัมพูชาประเทศนั้น,
มาลงนาดีโตกก. จึงท้าวพระยาเสนาบดี, แลพราหมณาจารย์
ทั้งสองฝ่าย, ก็ประชุมกันคานนทายสระเกล้า, ก็แต่งการทูลลงนา
ดีโตกกในที่นั้น. ถึงนระวันพรหส์เดือนสิบสองชนเผดค่า, ประกอบ
ด้วยสุกเรียดจึงฝังสมุณารกัณฑ์จากถานลงในดีดบาต. แลก็หลั่ง
นาดีโตกกเห็นอมหาปลพเป็นสังกขทพพาน, เพื่อจะให้พระราชไมตรี
สมามนททั้งสองฝ่ายมั่นคงตรงเทากัดปาวสาน. แลก็ให้อุปสมบท
กัมภักดีทุกรูปในที่นั้น.

ขณะเมื่อพระเจ้าเชียงใหม่เลิกทัพขึ้นไปเมืองเชียงใหม่, ฝ่าย
พระเจ้าหงสาวดีแจ้งกษัตริย์โครธว่า, พระเจ้าเชียงใหม่มิได้ยกออกไป
โดยพระราชกำหนด, จึงไม่ทันกองทัพพระยาพิชัย, ๆ จึงเสียดกแก่ชาดก
ครันดำกรร 930 ปีมะโรงสมุณารกัณฑ์, พระเจ้าหงสาวดีคำหวัด
ให้พระยาอภัยคามณี, กับชักแซกยกยอกลาง, สมิงโยคราชตามนาย, ไป

กำกับทัพเชียงใหม่, ให้เร่งยกไปตีเอาพระนครสร้อยขยาให้ได้. พระ
เจ้าเชียงใหม่แจ้งพระราชกำหนด, ก็จัดช้างมารพดพบกทัพเรือพร้อม
ด้วยเครื่องศาสตราวุธ. ให้พระยาเชียงใหม่แล่นถอยพลหม่นหาพน, ช้าง
เครื่องร้อยห้าสิบ, มาพนหนึ่งเป็นทพหน้า. ครั้นเคลื่อนถอยต้องยกจาก
เมืองเชียงใหม่มาโดยทางเมืองถ, แดทพพระเจ้าเชียงใหม่ยกมาควา
นหนึ่ง, ช้างเครื่องสามร้อย, มาสามพัน, เรือรบเรือตาแดง
พันห้า, แดทพเรือรบมาคงชุมพลหน้าเมืองนครสวรรค์ ใน
วันอังคารเดือนยี่ขึ้นค่ำหนึ่ง. ฝ่ายพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว
ชาวขาคียกมาตงน, ก็ดำหริให้ถายชาวเทครัวเข้าในพระนคร
แล้ว, ให้ตรวจตราพลแดเครื่องสี่ประยุไว้สำหรับหน้าทกาแพรวรอบ
พระนครแล้ว, จึงมีพระราชกำหนดให้นายทหานอาดำทงปอง, คุณ
พลเป็นหลายกองยกออกไปตั้งคนซึ่งชำนาญขึ้นหยาบ แดทพเป็น
กองโจรคอยกำวดักตีโดยทางขาคีจะยกมา, หย้าให้ออกถาดหาหิน
ได้ดวก.

ฝ่ายพระยาตเวกแจ้งข่าวออกไปว่า, กองทัพเมืองหงสาวดียก
มากระทำแก่พระนครสร้อยขยา, จึงดำหริปรึกษาท้าวพระยาเด่นามุข
มนตรีว่า, กรุงกมพูชาบัด, กับพระนครสร้อยขยาพึ่งเป็นทางพระราช
ไมตรีกัน, บัดนี้มัจจามิตรชาติ. ครั้นจะมีไปช่วย, พระราชไมตรี
ก็ไม่ถาวรวัฒนาสืบไป, จำจะให้กองทัพยกไปช่วย. ท้าวพระยาเด่นา
ทงปองก็เห็นพร้อมด้วย. พระยาตเวกก็ให้พระสร้อยสุวรรณราช
ผู้เป็นพระอนุชา, ถอยพลหม่นหนึ่ง, ช้างเครื่องร้อยหนึ่ง, มา
สามร้อย, ยกเข้ามาช่วยทางด้านเมืองปราชันบุรี. กรมการบอกเข้า

มาให้อาบน้ำ. ดมเค็ดพระพุทเจ้าใหญ่หัวดำหรีดให้หลวงราชเด้า,
หลวงเด้าภักดี, ขุนพิพิธวาท หมดพจนาศิขิต, ออกไปรับพระสร
สุพรรณิราชเข้ามาเฝ้า, แล้วครตตั้งให้กองทัพเจมนคงห้วยค้ำบวค
พระเนงเชิง.

ครนระวนพรหส์เตอนอายแรมสองคา, พระเจ้าเชียงใหม่ยก
ทัพยกทัพเรือลงมาตงคายนนตบงเกด, แล้วแต่งให้เจ้าเมือง
พะเยาคุมทัพมาพบนนงไปตจคณ, ตจคณทัพทรงจะออกมตงห้วย
คายนนตบง, เจ้าเมืองพะเยาคุมทัพมาตงคายนนตบง, ก็เที่ยวเผ
บ้านเรือน. ฝ่ายสมเด็จพระนเรศวรเปนเจ้า, กับพระอนุชาชาบดินท,
ก็เค็ดโดยขตมารคตงคายนนตบงให้ทหารยกขึ้นไป, ได้รบพุ่งกัน
ถึงตจคณ. ยังแวงตจคณพะเยากับทหารตจคณมาตายนนตบงคนเจ็บ
บวคมาก, มาทงนทกตงไป, ได้มายลบมา, แล้วเค็ดคนเขาพระนคร.

ครนตจคณทนายมรตงเค็ด, พระเจ้าหงสาวดีคตให้พระ
มหาอุปราชภักดีพดหาหมน, ตงมาตงทงานนตบงกาแพงเพชร แล้ว
แต่งหนตจคณตงให้ตจคณพดตจคณไปตจคณพระเจ้าเชียงใหม่, อัน
พระนครสรอยชานน, แมนาเปนศรตบ, เค็ดคตสมเด็จพระราช
บิดาเรมบวคบวคตจคณตจคณตจคณ. ครนพระมหาหม
ราชภักดีมรตจคณตจคณ, การตจคณตจคณตจคณ. ตจคณทว่า
พดทงานเรมตจคณตจคณตจคณ, อันจะคตหมนทคเขาโดยเร
หมอนเมืองตจคณตจคณ, จาคคตเปนการตจคณตจคณ. บคทก
ให้พระมหาอุปราชภักดีพดหาหมนตจคณตจคณ, ทงทงานนตบง
กาแพงเพชร, ให้พระเจ้าเชียงใหม่ตจคณตจคณให้ชาวพระนครออก

หักได้, แล้วให้ทำไธนาตงยงฉางม่อนดั่งเมืองเชียงใหม่ลงไป
ไว้คงมาก. ประการหนึ่งให้แต่งออกลาดหย้าให้ทำไธนาตงได้, พระ
นครตั้งอยู่ชายฝั่งจะมอม, ออกพรรษาแล้วทัพหลวงจะตั้งได้ดั่งไปพร้อม
กันจะหักเอาทีเดียว. พระเจ้าเชียงใหม่ได้แจ้งพระราชกำหนดพระเจ้า
หงสาวดีนั้น. ก็ให้ขยายค่ายชุกคองล้อมพม่าเชิงเทินหอมนั่นคงคาม
บริบูรณ์, แล้วแต่งกองทัพออกเที่ยวลาดเป็นหลายกอง. ได้รับกับ
กับกองทัพเวณชาวพระนครแตกไปเป็นหลายครั้ง, ทัพได้เป็นก่ดั่ง
เข้าไปถวาย, ตามได้เนื้อความแจ้งขึ้นทุกประการ.

สมเด็จพระพุทธเจ้าใหญ่หัว, จึงดำหริดเกล้าพระบรมราชโอรส
ทั้งสองพระองค์ว่า พระเจ้าหงสาวดีคิดการบีบ, ให้พระมหาอุปราช
ผู้เป็นพระราชบุตร, ถูกลดทอนหมื่นยกลงมาตั้งทำนาห้วยในเมืองกำแพง
เพชร, พระเจ้าเชียงใหม่ก็อพยพแสนหนึ่ง, ยกลงมาตั้งมั่นห้วยตำบล
สระเกด, ปลุกยั้งฉางฉางดั่งเมืองอาหารมาไว้, ออกพรรษาแล้ว
พระเจ้าหงสาวดีจะยกมาจับกุมกัน. ซึ่งเราจะระไวให้ทัพประชุมกัน
เข้าทางด้านทพน, กำลังตั้งจะมากชน, จะหนักมือเห็นอยแรง
ทหานนัก, ทั้งไพร่ฟ้าประชาราษฎร์จะได้ทำไธนา, กำลังพระนครก็
จะถอยลง. เราจะยกไปตีทัพพระเจ้าเชียงใหม่เสียก่อนหย้าให้ตั้งห้วย
ได้, ประการหนึ่งจะได้ชมมอทหานทางปวงด้วย. สมเด็จพระนเรศวร
เป็นเจ้า, กับสมเด็จพระอนุชาธิราชกราบบังคมทูลของพระราช
โองการว่า, อนึ่งทัพพระเจ้าเชียงใหม่ซึ่งมาตั้งห้วยตำบลสระเกดนั้น, ชัด
ชัดพระเจ้าหงสาวดีส่งห้วยไต่เบองบาท, หย้าเชิงวัดกเดย, จรดเสียให้
แตกไปจึงได้. สมเด็จพระราชบิดาได้แจ้งฟังพระราชโอรสทั้งสองทูล

คองหน, ก็แย้มพระโอษฐ์, จึงสั่งให้ตรวจพลแปดหมื่น, ช้างเครื่อง
หาวอย, มาพบนาง, เรือรบหาวอยดากพบกทัพเรือดำ.

ครั้นพระนางจาดอนหาชนเจ็ดคำ, เพดาร์งแสด่นาตกากับ
บาทหนึ่ง, ส้มเค็ดพระนเรศวรเป็นเจ้า, กับพระอนุชาธิราชก็ยก
ไปตงทัพขยตาบดุมพด. ถึงพระนางจาดอนหาชนด้นคำ, ส้มเค็ด
พระนเรศวรเป็นเจ้า, กับส้มเค็ดพระอนุชาธิราชก็ตรัดให้เทียบเรือรบ
เรือไถ่ทองปวง, แดงดัดเค็ดด้วยพระชดวามานชนไปถึงป่าไมกนอย, เพอ
จะดักถาดงาด้ก. ฝ่ายพระเจ้าเชียงใหม่แจ้งว่า, กองกระเวนไควบ
พุ่งกับกองทัพกรุงเป็นหลายครั้งแตกธรมมา, จึงแต่งให้เรนันตคุม
ทหานหาพน, ช้างเครื่องด้ามด้น, มาหาวอยยกเข้ามาป่าไมกนอย. แดง
ให้พระยาเชียงใหม่เป็นนายกองทัพหนาคุมพดทหานหมนหนง, ช้าง
เครื่องหาวอยหนง, มาหาวอยยกตามดงมาอกทพหนง. ส้มเค็ดพระ
นเรศวรเป็นเจ้า, กับส้มเค็ดพระอนุชาธิราชแจ้งว่าชาด้กยกเข้ามา,
ก็ให้เทียบเรือรบเรือไถ่ทองปวงเข้าฝั่ง, ให้พดทหานอาสาชนบยกเข้า
ไปตงตอชาด้ก, แดงดัดเค็ดชนจากพระชดวามานทงด้องพระองค์.
ซงดู่พรวนรัตนป้าทุกา. จึงครดให้พดทหานทงปวงชนยวชาด้ก, ส้มเค็ด
พระนเรศวรเป็นเจ้าซงพระแต่งบนนกด้น, ยิงถกนายมาผดหมเดือ
ดักถาดดางชดตาบงทงคกมาคาย. ฝ่ายชาด้กอนยกมานนทพาย
ไป, ทหานอาสาด้กได้พันแทงชนไปประทะทพพระยาเชียงใหม่ ๆ เห็น
คองหน, ก็ให้แยกพดออกรบคประดางไป ทหานกรุงเห็นเหตุ
กาดังก็ถอยรบบดงมา ส้มเค็ดพระนเรศวรเป็นเจ้า, กับพระอนุชา
ธิราช, เห็นชาด้กยกให้ยออกมาค้, ทหานได้ยทจะตงเรือมทน,

จงสดุดด้วยเรือพระที่นั่งชนไปเห็นออกดองป่าโมกน้อย, แดขนานเรือ
 พระที่นั่งทงตองดำ, สดุดด้วยกับพดเรือรบแดทหานอันหยาบมันน,
 ขาดักกวางช้างมารพดมาถมมเมนน, แต่ได้รบพุ่งกันเป็นล้ามาก
 สดุดพระนเรศวรเป็นเจ้า, กับสดุดพระอนชักราชซึ่งพระแสงเป็น
 นกดับ, ยิ่งต้องขาดักตายเป็นอันมาก. ขาดักพุ่งล้าตราวดักถึง
 เรือพระที่นั่ง. จงพระบาทสดุดพระอนชา, ก็ให้ลัดเรือพระที่นั่ง
 สดุดเขาไปทางฝั่ง, กับเรือพระที่นั่งสดุดพระเชษฐาธิราชแด
 ค้าหรดสังโหยบนโหยในเรือรบเรือไถทงปวงชนไป, ต้องช้างมาขาดัก,
 แดพดตายมาก ขาดักทงปวงกพายไป.

สดุดพระนเรศวรเป็นเจ้า, จงตรัดแกดมสดุดพระอนชักราช
 แดท้าวพระยานายทพนายกองทงปวงว่า, พระเจ้าเชียงใหม่ยกทัพ
 แด่นทงดงมาตงหย่นระเกดถึงดเคอนหาเคอนแดว, พงไคเห็น
 ผมอกาถทหานวน, ทรายจะเป็นบ่าดงคราม, ในตองวนด้ามวน
 จรยกมาออก. ถายกดงมาเราจตให้กคายระเกดทเคยว, ตรัด
 เทาตงน, ก็มีไคสดุดกตบดงมาตมพดตงหย่นป่าโมก. ฝ่าย
 พระเจ้าเชียงใหม่แจ้งว่า, ดเรนันทสุ, พระยาเชียงแสนแตกชนไป,
 ก็ชงพระโกรชตั้งให้ประหารชวคเคย. พระยาพะเยาของพระเจ้าเชียงใหม่,
 กับท้าวพระยาแสน, แด่นหม่น, ทูนขอโทษให้แกดว.
 พระเจ้าเชียงใหม่ก็ให้ยกโทษ, แต่ทว่าให้ไปตระเวนประจานรอบทัพ.
 แดวตรัดปรักด้าแก่นายทพนายกองแด่นท้าวพระยาตวทงปวงว่า, พระ
 ยาเชียงแสน, ดเรนันทสุแตกขาดักชนมา, พระนเรศวรพนของจะ
 มิได้กำเริบจะยกชนมาตองคายเรา, เราคคจะยกดงไปหักเคยกัน

ท้าวพระยานายทพนายกองทงปวงก็เห็นด้วย. พระเจ้าเชียงใหม่ให้
โหราเวรึก, ได้เวรึกสัณหวพรหัสเดือนห้าแรมต้องคำ, เพลาต
ดืบเอ็ดท่มห้าบาท, จึงบ้นซาให้ครวดเตรียมกองทัพ, ให้พระยา
เชียงแสน, สัเรนทลัถกอพลหม่นเจ้าพันเป็นทพหน้าแก้ว. ทพ
พระเจ้าเชียงใหม่พดหม่นหนึ่ง, ซ่างเควองล้ามร้อย, มาพนหนึ่ง.

ครนถงวัน พรหัส เดือน ห้าแรม ลัองคำเพลาตดืบท่มห้าบาทก็ยก
ลงมา. ขณะเมื่อพระเจ้าเชียงใหม่คิดเตรียมทพจะลงมาต่น. ฝ่าย
ลัมเค็ดพระนเรศวรเป็นเจ้า, ตรึกแกท้าวพระยามุมนตรว่า, เราตพ
เชียงใหม่แตกชนไป, เห็นประหนึ่งว่าจะยกเพมเคมกนมาอีก. ถังต้อง
วันด้ามวันแฉกมได้ยกลงมา. นรวันพรหัสเดือนห้าแรมต้องคำ, เรา
จะยกชนไปให้ทหานยวดลัถกเพลาหนึ่ง. ท้าวพระยานายทพนายกอง
ทงปวง, ก็เห็นพวมกนโดยพระราชาบริหาร. จึงตั้งให้พระราชมานถื
พดหม่นหนึ่ง, ซ่างคนพดายพทกรร, ซ่างนายทพนายกองชยดืบซ่าง,
มทงลัมชายลัหรับททุกตัวซ่างเป็นทพหน้าชนหนึ่ง, ให้พระยาสุโขทัย
ซ่างคนพดายดั่งหารคชลัถ. ซ่างนายทพนายกองชยดืบซ่าง, มทง
ลัมชายลัหรับททุกตัวซ่างเป็นทพหน้าชนต้อง. ให้ยกในเคื่อนห้าแรม
ต้องคำเพลาบาย, ให้ตงหยุตันทาง. ครนเวลาดตืบเอ็ดพระนเรศวรเป็น
เจ้า, กับลัมเค็ดพระอนุชาธิราชซ่งเควองลัถราชบดินทนาดังการยุช.
ลัมเค็ดพระนเรศวรเป็นเจ้าซ่งซ่างคนพดายมกคทอปป เป็นพระคชาธาร,
ลัมเค็ด พระอนุชาธิราชซ่งซ่างคนเจ้าพระยาปราบไตรจักรเป็น พระคชา
ธาร. พวมซ่างคกนแซกแซงตอมวงพงคารอยหนึ่ง, กับพดทหาน
ลัมหม่นกัถเค็ดพยุหะบาตราทพโดยถัถถมารคอก. พอแสงทกนรเรือ

เรื่องพโยม, ทพหน้าพระเจ้าเชียงใหม่กับทพพระราชมานุประเทรวกัน
 คำนบนางแก้ว. ทพหดวงส์เด็ดถึงตำบลบ้านแห, ได้นินเสียงบ่นรบ, ก
 ฌิโดยกหนุนพระราชมานุชนไป, เข้าซุ่มทพหฺยในป่าจิก, บ้ากระทุ้ม
 ฟากทางตะวันตก. จึ่งใช้ให้หมนทพรกส์ากบมาเวรลืบมาชนไปลั้งพระ
 ราชมานุให้ลาดด่าลงมาถึงทพหดวง. พระราชมานุกับออกดงมาให้กราบทูน
 ว่า, ลักได้รบคตพนกันหฺยแล้ว, ถาถอยกจะแตก. พระราชมานุก็ได
 ถอย. ส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, ก็ให้หมนทพรกส์าชนไปลั้งออก.
 พระราชมานุก็ถอย. หมนทพรกส์ากกลับดงมากرابทูนกซึ่งพระโกธร
 ตรัดลั้งว่า, ให้กตบชนไปอกตรงหนิง, กามนยงชตมถอยให้เอาลั้ง
 ดงมาถิต, หมนทพรกส์ากกตบชนไปแจ้งตามรบดั่ง. พระราชมานุแจ้ง
 รบดั่งกตกใจ. ให้โบกทงฝ่ายซ้ายเปนล้าคน. พระยาสุโขทัยแตกหน
 ทงปวงเห็นดงหน, ก็ขยายตาดถอยดงมา. ฝ่ายทหานเชียงใหม่อ้าคนว่า
 แตกกัไรร้องไถ่รักโจอมคตงมา. ทหานมากวางมาทหานข้างซบซาง.
 พระเจ้าเชียงใหม่คตพระทยกแรงพลซบซางทงตาม, ปนกองหนาทดงมาม
 เปนซบวณ. ส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้าเห็นชาล็กเดี่ยซบวณ, จึ่งให้
 ด้นคองโบกทงเปนล้าคน. ส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, กับส้มเค็ด
 พระอนุชาธิราชกับพระคชาธาร, แดรวดซางมาโยธาทหาน, เขยอ
 ถดางทพชาล็กจนถึงอาวชด้น. ฝ่ายพระราชมานุ, พระยาสุโขทัยเห็นดง
 หน, ก็คตอพตเขาตชนบชนมา. ทพพระเจ้าเชียงใหม่ก็แตกพ่ายไป.
 ส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, กับส้มเค็ดพระอนุชาธิราชก็ดัดตาม, คตท
 พระเจ้าเชียงใหม่, แตกถานยับเยินไปไม่คุมกันได้. พตทหานชาวกรุง
 ก็ไล่พันแทงพตชาล็ก, ทงนายदैโพ้วตายวิมทางแตกตางทงนมากนก

แต่ท้าวพระยาฝ่ายข้างดีก็คอยขาดในยุคนั้น, คือพระยาพะเยาของพระเจ้า
เชียงใหม่, พระยาตอ, พระยากาว, พระยานครดำนช้าง, พระยาเชียงราย,
มวงยามงิป, ส้มิงโยคราช, เจพระยะอาจคูน, สเรนนทสุเมืองเทริน.
แสนเชียงใหม่ตายในทันประมานพันแล้. ไคช้างไทยยี่สิบช้าง, ม้า
ร้อยแล้. ส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, กับส้มเค็ดพระอนุชาธิราชเจ้า,
ก็เค็ดตามตักทพระเจ้าเชียงใหม่ไปถ้งปากน้ำชะว.

ฝ่ายส้มเค็ดพระราชบิดา, คาทัดให้เตรียมรพดแลเรือพระที่นั่ง
กัน, เรือรบเรือไคพร้อมแล้. แล้วพระราชทานเรือพระที่นั่งรองแลเรือ
ทงปวง, ให้พระสรุสุพรรมาธิราช, น้องพระยาตอเวกโดยสเค็ดด้วย, ครน
นระวันเสาร์เดือนห้าแรมสี่ค่ำ, เพลารุ่งแคว้นห้าบาทไคสุริยเรศส้มเค็ดพระ
พุทธเจ้าใหญ่หัว, ก็ยกพยุหะยาดราทพลเค็ดโดยขตมารคด้วยพระชติมาน
ชนไป. ส่วนพระเจ้าเชียงใหม่ก็ยกยุทบริบทนไปเข้าในค่ายหลวงในวันนั้น.
เพลาจวนค่ำส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, กับส้มเค็ดพระอนุชาธิราช คง
ทัพหลวงหย่นปากน้ำชะว. จึงมีพระราชกำหนดแก้ท้าวพระยาหัวเมือง
ทงหลายว่า, เพลาสว่างจะยกพลทหานเข้าห้ค่ายพระเจ้าเชียงใหม่. ฝ่าย
พระเจ้าเชียงใหม่แตกชนไปถ้งค่าย, แล้วยพระทขมไคคตทจะรบ. ครน
แจ้งวากองทัพพระนเรศวรยกตามชนมาถึงปากน้ำชะว, เกรงจะรบใหญ่,
หนกมพน. ครนเพลาคากชนชางเวเดทพทนรบไป.

ครนรุ่งชนนระวันเสาร์เดือนห้าแรมห้าค่ำเพลาเช้าโมงแล้, ส้มเค็ด
พระนเรศวรเปนเจ้า, กับส้มเค็ดพระอนุชาธิราช, สเค็ดยกพยุหะโยธาทัพ
ไคถ้งสเค็ด, ก็แจ้งวาทพระเจ้าเชียงใหม่แตกพทนไปถ้งค่ายนปากน้ำ
บางพุทรา, มิไคทนพระเจ้าเชียงใหม่. ทหานกองหน้าจับไคพระยาเชียง

แค้น, ลูกพระยาเชียงแสน, แด่แสนหลวงดำมแขกมาจอยดกแม่นม
 พระเจ้าเชียงใหม่, แด่ไคช้างพังพลายใหญ่หกดอกม่นวรอยยดบช้าง,
 ไคมาหารอยเส็ด. แด่ช้างใหญ่หกดอกคืบมเส็ด, พลายจนาตดักคหนึ่ง,
 พลายปองหลวงรายภักคหนึ่ง, พลายดุกเกยนกระยอหนึ่ง, พลายพิไชยโตกาหนึ่ง,
 พลายมรุกคองอหนึ่ง, พลายมฝกรพคหนึ่ง, พลายลึงคาหนึ่ง, พลาย
 มงคดชาตหนึ่ง, พลายแซแมหนึ่ง, พลายแก้วไกรตาสหนึ่ง, พลายอุโบสถ
 หนึ่ง, ช้างพระทงพระเจ้าเชียงใหม่พลายมหาเมคหนึ่ง, พลายหัตถราชา
 หนึ่ง, พลายเกดลวดหนึ่ง, พลายภาพยาวหนึ่ง, พลายยาศราหนึ่ง,
 พลายแปรหนึ่ง, พลายสรบญเรืองหนึ่ง, พลายราชายหนึ่ง, พลายมหา
 กุนทหนึ่ง, แด่ไคช้างตึงใหญ่ดบช้าง, แด่พม่ามอดดาวเชียงใหม่,
 แด่ชาวไทยใหญ่, ชายหยิงหมนเส็ด. ไคเรอบเรอดเบยงดรอยเส็ด.
 แด่ไคเครื่องสรพยุช, แด่เครื่องช้างเครื่องมา, บินใหญ่จางคันทก
 นกตบมาก แด่ไคเครื่องราชูปโภคพระเจ้าเชียงใหม่. แด่เงินแตรทอง,
 กระโจมหุ้มทองดัวบหนึ่ง. ส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, กับส้มเค็ดพระ
 อนุชาธิราชแต่งททานกำหนดให้ตามพระเจ้าเชียงใหม่, ให้ถึงเมืองนคร
 สวรรค. แด่ทพหลวงคองหยูบางพุดชา, ประทับแรมหยูทงทพกทพรือ
 เอนหนึ่ง.

ครนนวนอนาทจเคื่อนหาแรมห้าคำ, ฝ่ายส้มเค็ดพระราชบิดาเค็ด
 ถึงบางพุดชา, พระราชโอรตงต้องพระองค์มาเฝ้า, กราบถวายบังคม
 ทูลเรื่องยุดชงไครนรงคชาดกมไชยชานะ, ถวายเค็ดคั้นทุกประการ.
 ส้มเค็ดพระราชบิดาไคชงพัง, ก็ชงพระโศมนัดยินค. คเค็ดประทับ
 หยดองเวน.

๕.๕
 ครนรุ่งชนนระวณ้องครเคื่อนหำแรมเจ็ดค่ำ, เพตมาย่ำดำนโมง,
 ด่มเค็ดพระวราชบิดา, ก้เด็กทพค่นเข้าพระนครโดยชลมารค. ครนระ
 วนส์กรเคื่อนหำแรมดับค่ำ, กองทพช้งไปตามพระเจ้าเชียงใหม่ก้ด้นมา
 ถึง. ด่มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, กับพระอนุชาธิราชก้เด็กทพ, ด้เค็ด
 ด้วยพระชวลิตมานพร้อมด้วยดงก่นนาคาม. ครนถึงคานนโพธิ์ดำนค่น,
 ทอดพระเนตรเห็นเรือพระสร้สุพรรมาธิราช, กับเรือนายทพนายกองเขมน
 ๕
 ทงปวง, จอดเย่นะฝั่งฟากตะวันตก, แต่พระสร้สุพรรมาธิราชน, มิได้
 หมอบนงคูล์เค็ดหญ่, ก้ชงพระพิโรธ, ให้เรือเรือพระทงใจ. แด่ดำหรด
 ให้หดวงพิไชยบุรินทร์ทาคัดเอาส้ดะดาวชเยช้งจบโค่นน, ไปได้ยบไว้ตรง
 เรือพระสร้สุพรรมาธิราช หดวงพิไชยบุรินทร์ทาก้ไปทำโดยรวบด้ง. ด่มเค็ด
 พระนเรศวรเปนเจ้า, กับด่มเค็ดพระอนุชาธิราชก้เค็ดเข้าพระนคร. ฝ่าย
 พระสร้สุพรรมาธิราชเห็นดงน, ก่นอยพระทข, คัดอาคาคมิได้วาประการ
 ๕
 ใด, ก้ต้องเรือมาทหญ่ ครนรุ่งชนด่มเค็ดพระพุทเจ้าหญ่ทว, ด้เค็ด
 ออกพร้อมด้วยทาวพระยาเด่นาพรทชามาจทงปวง. จ้งดำหรดว่า, ช้ง
 พระยาดเวกให้พระสร้สุพรรมาธิราชผู้เปนพระอนุชา, เข้ามาช่วยงาน
 พระราชสงครามจนได้ค่นนชอบใจ. ให้พระราชทานพานทองคำ, กับ
 ๕
 ด้นองพระองค์หย่างเท่งหย่างน้อย. แด่นายทพนายกองเขมนทงปวงน,
 ก้พระราชทาน๕๕ โดยด่มควน. พระสร้สุพรรมาธิราชกับพระยาเขมน
 ๕
 ทงปวงกราบถวายบังคมตา, ก้เด็กทพค่นไปยังพระนคร.

ฝ่ายพระเจ้าเชียงใหม่แตกชนไปถึงเมืองกำแพงเพชร, ไปเฝ้าพระ
 มหาอุปราช, แจ้งการช้งไ้รบกับกองทพพระนเรศวร, จนแตกชนมา
 ๕
 ๕
 นนได้ค่นนทุกประการ พระมหาอุปราชก้ได้ยพระทข, จ้งเค่งททานมอ

ออกกำลักรัดคันทาง, ซึ่งพลชาวเชียงใหม่แตกกระจัดกระจายชนมามัน,
ประมาณกันเขาได้ แฉกให้พระเจ้าเชียงใหม่คงหย่นะเมืองกำแพงเพชร,
นนคย, แฉกบอกหนังสือส่งตัวพระยาอภัยคามัน, ซึ่งแซกยกยอถาง,
ซึ่งกำกับทพพระเจ้าเชียงใหม่, ให้พลกำกองรับไปนะ เมืองหงสาวดี.
พระมหาอุปราชักเกณฑ์กันให้รบทำไร่นา, ให้พระเจ้าเชียงใหม่ทำเรือ
กะจิงเหลาคา.

ฝ่ายพระสร้อยสุวรรณมาชราชชนนคิดเค้นห่มได้ขาด. ครั้นไปถึงเมือง
ดเวกชนเผ่ากราบทูลว่า, ซึ่งรับสั่งให้ข้าพระบาทยกเข้าไปช่วยการตั้ง-
ความพระนครสร้อยสุชาครังน, ได้ความอภัยนักรดวยพระนเรศวรห่ม
หยาบช้า, ให้คิดเอาดีสละเตยมาเลี้ยงไว้ริมเรือตรงหน้าข้าพระบาท, ความ
เค้น, ความอภัยนักรจะไม่เห็นพาดิน พระยาตเวกแจ้งดังนั้น, ก็ซึ่งพระ
โกธตรัสว่า, เราก้เป็นกัศัต, เขาก้เป็นกัศัตมาคห่มกันดังนั้น, เห็น
กรุงกัมพูชาขบถ, กับกรุงสร้อยสุชาจะเปนทางพระราชไมตรีกันสืบไป
ไม่ได้.

ฝ่ายพระเจ้าหงสาวดีแจ้งว่า, พระเจ้าเชียงใหม่แตกชนมาเลี้ยง
ไพร่พลมาก, ก็ซึ่งพระโกธ, คิดจะเอาโศกเกรงจะเดี่ยเมืองดาว.
จึงตอบลงมาว่า, ครังก่อนกำหนดให้พระเจ้าเชียงใหม่ยกไปบนันจบกับ
ทัพพระยาพิณ, ก็ไม่ไปทัน, จนเดี่ยทัพพระยาพิณครังหนึ่งเดี่ย ครัง
นี้ยกพลลงไปถึงแดนหนึ่ง, ก็แตกแกชาลัคนมา, ทำการมิได้มั่นคงจุ
ทวรกโคบาลให้เดี่ยพลมากมาย, ขาดกได้ใจดังนั้น. เมื่อพระเจ้าเชียงใหม่
มีความระอวย, ไม่ไว้เกียรติยศในแผ่นดินแล้ว, ก็เดี่ยไปเกิด,
ออกพรรดำแลทัพหลวงจะยกไปกระทำ, หย่าให้พระเจ้าเชียงใหม่ตั้ง

หยันเมืองกำแพงเพชรเลย ให้เป็นกองทัพดำแดงขึ้นไปจดแจ้งตมียง
อาหารเมืองเชียงใหม่, ถอนลงมาไว้, ให้พ่อพดด้วงแสนหาให้
ขัดสนได้. ถัดกันด้วยตมียงอาหารมีพ่อพดด้วงแสนจะมีโทษ. ครั้น
แต่งหนังสือเด็ดเดี่ยว, ก็สั่งให้พดด้วงแสนหาให้ขัดสนตมียงเมือง
กำแพงเพชร. ฝ่ายพระเจ้าเชียงใหม่ได้แจ้งในบัดนั้น, ก็ทรงพระ
อาญา, ถาพระมหาอุปราชกลับขึ้นไปเมืองเชียงใหม่, เรงัดทำการ
ดำแดงตามบัดนี้.

ครั้นถึงเดือนสิบสองปีมะเส็งเอกศก, พระเจ้าหงสาวดี, ยกช้าง
มารพดมาโดยทางเมืองเชียงทองแด่ชุมพลทพกทพเรือทองปวงเมือง
กำแพงเพชร, ฝ่ายพระเจ้าเชียงใหม่, ก็ยกทัพดำแดงมาทพพระเจ้า
หงสาวดี. พดด้วงแสน, ช้างเครื่องพันทนง, มาเจตพน, แดเรือ
กระจุยเหตาคาพันตา. ฝ่ายทพพระมหาอุปราช, ช้างเครื่องดรรชนี, มา
ด้ามร้อย, พดหาหม่น. กองทพพระเจ้าเชียงใหม่เป็นทัพดำแดงเรือรบ,
เรือดำแดงหาร้อย, พดด้วงหม่น. พระเจ้าหงสาวดียกช้างมารพดตม
มาถึงเมืองนครสวรรค์, ให้ทพพระมหาอุปราช, แดพระยาของอุยก
มาทางปากตะวันออก. ให้พระเจ้าเชียงใหม่คุมทัพเรือ, ทพพระเจ้า
หงสาวดียกมาปากตะวันตก.

ถึงวันพรหส์เดือนยยชดองคำ, พระเจ้าหงสาวดียกทัพใหญ่
เข้ามาตมบังคับชนอนปากคุ, แดให้มอดดกพระเจ้าหงสาวดีแด
พระยาพระรามมาตมบังคับชนอนปากคุ, ให้คงคายชดคุเฮามอดดิน
พนคายชนเป็นกำแพงดิน. ให้พระยาครมาตมบังคับปากนพทพเตา
ทพพน, พดหม่นหาพน. ให้หนทตมบังคับชนอนปากนพทพเตา

ครั้นออกทัพหนึ่งพดท้าวหน, เรือกระจงเหตาคาส์รอยดำ. ฝ่ายพระมหา
อุปราช, แดพระยาของอุกยมาโดยทางดงบุรีแด่สระบุรี, แดเจ้ามา
ดงทพมนนระคำบนชายเคือง. พระบาทสมเด็จพระบรมพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว
ตรัดให้ตกแต่งการป้องกันพระนครนมนคง, แดวกให้ประชุมท้าวพระยา
พิรชมาจ, เณนามนตราชทหานทงหลาย, จมพระราชมบริหารตรัด
ปริกส์การลัดกว่า พระเจ้าแห่งล่าวดยกทพมาคราวนใหญ่หลวง, เห็นจะได้
รบพุ่งกันเป็นดำนาก, ยิ่งกว่าลัดพระเจ้ายิ่งใหญ่มาคราวก่อนน.
แดเราหย่าเพื่อยกกองทัพใหญ่ออกรบก่อน, ให้ท้าวพระยาพระหัวเมือง
ทงหลายตรวดจุดพดทหานอาสา, กับทพภทพรเอทองปวงให้สัพโ.
แดจะแต่งพดทหานอาสาแต่เป็นกองไป, ให้ราส์ตรทงปวงเกยชาว
ซึ่งเหลืออยู่ในท้องนาแขวงจังหวัดรอบพระนครน, ให้ได้จงสิ้นเชิง
ก่อน, หย่าให้ชาลัดไคเป็นกำลัง, แดวจจะยกทัพใหญ่ออกคตเคยว,
มุขมนตริเห็นดวย. ส้มเค็ดพระนเรศวรเป็นเจ้า, กับส้มเค็ดพระอนุชา
ธิราช, ตรัดให้แต่งขุนหมนทหานอาสาทงหลาย, ถือพดอาสาออกไป
เป็นหลายกอง, แดบาร้องให้ราส์ตรทงปวงออกไป เกยชาวทุกคำ
บน, แดพดทหานซึ่งออกไปกำกับให้เกยชาวนน, ไครบพุ่งดวยชาลัด,
ชาลัดแตกพ่ายไป, ไคดีสระเจ้ามาถวยทุกฉนวนได้ชาด. พระบาทสมเด็จพระ
บรมพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว, ให้พระราชมทหานวางฉนวนแก่นายทพนาย
ทอง, แดทหานทงปวงโดยบ่าเห็นค่อนไครบพุ่งมากแดนอยตามส้มควน.

ในขณะนั้นสมเด็จพระบรมพิตรพระพุทธเจ้าหยั่งหว, ตรัสให้เจ้าพระ-
ยากำแพงเพชรบังคับราชการในพระคตาทิม, จึงตรัสให้เจ้าพระย-
ากำแพงเพชร, ถูปลดทหานลอม่วงออกไปจนให้รอดครทางหลายเคย

ชาวหนองคายเคือง, ท้าวพระมหาอุปราชาคงหยุนน. พระมหาอุปราช
 แต่งพดมาประมาณพันหนึ่งยกออกมารบ. ท้าวเจ้าพระยากำแพงเพชร
 ก็แตก. ส้มเด็ดพระนเรศวรเป็นเจ้า, กับส้มเด็ดพระอนุชาธิราช, ซึ่ง
 พระโอรสแก่เจ้าพระยากำแพงเพชรครัดให้ตั้งพระราชอาณาโดยโตตาม
 พระอัยการศึก. ส้มเด็ดพระราชบิดาซึ่งพระกรุณาครัดว่า, เจ้าพระยากำ
 แแพงเพชรเป็นแต่พดเรือน, มิได้เป็นท้าวท้าวหน่อโตเจ้าพระยา
 กำแพงเพชรไว้ครั้งหนึ่งก่อน. ส้มเด็ดพระนเรศวรเป็นเจ้ากับส้มเด็ด
 พระอนุชาธิราช, ก็มิได้ตั้งโตเจ้าพระยากำแพงเพชร. แล้วครัดปรึกษ
 ๕๖๖
 ๕๖๗
 ๕๖๘
 ๕๖๙
 ๕๗๐
 ๕๗๑
 ๕๗๒
 ๕๗๓
 ๕๗๔
 ๕๗๕
 ๕๗๖
 ๕๗๗
 ๕๗๘
 ๕๗๙
 ๕๘๐
 ๕๘๑
 ๕๘๒
 ๕๘๓
 ๕๘๔
 ๕๘๕
 ๕๘๖
 ๕๘๗
 ๕๘๘
 ๕๘๙
 ๕๙๐
 ๕๙๑
 ๕๙๒
 ๕๙๓
 ๕๙๔
 ๕๙๕
 ๕๙๖
 ๕๙๗
 ๕๙๘
 ๕๙๙
 ๖๐๐
 ๖๐๑
 ๖๐๒
 ๖๐๓
 ๖๐๔
 ๖๐๕
 ๖๐๖
 ๖๐๗
 ๖๐๘
 ๖๐๙
 ๖๑๐
 ๖๑๑
 ๖๑๒
 ๖๑๓
 ๖๑๔
 ๖๑๕
 ๖๑๖
 ๖๑๗
 ๖๑๘
 ๖๑๙
 ๖๒๐
 ๖๒๑
 ๖๒๒
 ๖๒๓
 ๖๒๔
 ๖๒๕
 ๖๒๖
 ๖๒๗
 ๖๒๘
 ๖๒๙
 ๖๓๐
 ๖๓๑
 ๖๓๒
 ๖๓๓
 ๖๓๔
 ๖๓๕
 ๖๓๖
 ๖๓๗
 ๖๓๘
 ๖๓๙
 ๖๔๐
 ๖๔๑
 ๖๔๒
 ๖๔๓
 ๖๔๔
 ๖๔๕
 ๖๔๖
 ๖๔๗
 ๖๔๘
 ๖๔๙
 ๖๕๐
 ๖๕๑
 ๖๕๒
 ๖๕๓
 ๖๕๔
 ๖๕๕
 ๖๕๖
 ๖๕๗
 ๖๕๘
 ๖๕๙
 ๖๖๐
 ๖๖๑
 ๖๖๒
 ๖๖๓
 ๖๖๔
 ๖๖๕
 ๖๖๖
 ๖๖๗
 ๖๖๘
 ๖๖๙
 ๖๗๐
 ๖๗๑
 ๖๗๒
 ๖๗๓
 ๖๗๔
 ๖๗๕
 ๖๗๖
 ๖๗๗
 ๖๗๘
 ๖๗๙
 ๖๘๐
 ๖๘๑
 ๖๘๒
 ๖๘๓
 ๖๘๔
 ๖๘๕
 ๖๘๖
 ๖๘๗
 ๖๘๘
 ๖๘๙
 ๖๙๐
 ๖๙๑
 ๖๙๒
 ๖๙๓
 ๖๙๔
 ๖๙๕
 ๖๙๖
 ๖๙๗
 ๖๙๘
 ๖๙๙
 ๗๐๐
 ๗๐๑
 ๗๐๒
 ๗๐๓
 ๗๐๔
 ๗๐๕
 ๗๐๖
 ๗๐๗
 ๗๐๘
 ๗๐๙
 ๗๑๐
 ๗๑๑
 ๗๑๒
 ๗๑๓
 ๗๑๔
 ๗๑๕
 ๗๑๖
 ๗๑๗
 ๗๑๘
 ๗๑๙
 ๗๒๐
 ๗๒๑
 ๗๒๒
 ๗๒๓
 ๗๒๔
 ๗๒๕
 ๗๒๖
 ๗๒๗
 ๗๒๘
 ๗๒๙
 ๗๓๐
 ๗๓๑
 ๗๓๒
 ๗๓๓
 ๗๓๔
 ๗๓๕
 ๗๓๖
 ๗๓๗
 ๗๓๘
 ๗๓๙
 ๗๔๐
 ๗๔๑
 ๗๔๒
 ๗๔๓
 ๗๔๔
 ๗๔๕
 ๗๔๖
 ๗๔๗
 ๗๔๘
 ๗๔๙
 ๗๕๐
 ๗๕๑
 ๗๕๒
 ๗๕๓
 ๗๕๔
 ๗๕๕
 ๗๕๖
 ๗๕๗
 ๗๕๘
 ๗๕๙
 ๗๖๐
 ๗๖๑
 ๗๖๒
 ๗๖๓
 ๗๖๔
 ๗๖๕
 ๗๖๖
 ๗๖๗
 ๗๖๘
 ๗๖๙
 ๗๗๐
 ๗๗๑
 ๗๗๒
 ๗๗๓
 ๗๗๔
 ๗๗๕
 ๗๗๖
 ๗๗๗
 ๗๗๘
 ๗๗๙
 ๗๘๐
 ๗๘๑
 ๗๘๒
 ๗๘๓
 ๗๘๔
 ๗๘๕
 ๗๘๖
 ๗๘๗
 ๗๘๘
 ๗๘๙
 ๗๙๐
 ๗๙๑
 ๗๙๒
 ๗๙๓
 ๗๙๔
 ๗๙๕
 ๗๙๖
 ๗๙๗
 ๗๙๘
 ๗๙๙
 ๘๐๐
 ๘๐๑
 ๘๐๒
 ๘๐๓
 ๘๐๔
 ๘๐๕
 ๘๐๖
 ๘๐๗
 ๘๐๘
 ๘๐๙
 ๘๑๐
 ๘๑๑
 ๘๑๒
 ๘๑๓
 ๘๑๔
 ๘๑๕
 ๘๑๖
 ๘๑๗
 ๘๑๘
 ๘๑๙
 ๘๒๐
 ๘๒๑
 ๘๒๒
 ๘๒๓
 ๘๒๔
 ๘๒๕
 ๘๒๖
 ๘๒๗
 ๘๒๘
 ๘๒๙
 ๘๓๐
 ๘๓๑
 ๘๓๒
 ๘๓๓
 ๘๓๔
 ๘๓๕
 ๘๓๖
 ๘๓๗
 ๘๓๘
 ๘๓๙
 ๘๔๐
 ๘๔๑
 ๘๔๒
 ๘๔๓
 ๘๔๔
 ๘๔๕
 ๘๔๖
 ๘๔๗
 ๘๔๘
 ๘๔๙
 ๘๕๐
 ๘๕๑
 ๘๕๒
 ๘๕๓
 ๘๕๔
 ๘๕๕
 ๘๕๖
 ๘๕๗
 ๘๕๘
 ๘๕๙
 ๘๖๐
 ๘๖๑
 ๘๖๒
 ๘๖๓
 ๘๖๔
 ๘๖๕
 ๘๖๖
 ๘๖๗
 ๘๖๘
 ๘๖๙
 ๘๗๐
 ๘๗๑
 ๘๗๒
 ๘๗๓
 ๘๗๔
 ๘๗๕
 ๘๗๖
 ๘๗๗
 ๘๗๘
 ๘๗๙
 ๘๘๐
 ๘๘๑
 ๘๘๒
 ๘๘๓
 ๘๘๔
 ๘๘๕
 ๘๘๖
 ๘๘๗
 ๘๘๘
 ๘๘๙
 ๘๙๐
 ๘๙๑
 ๘๙๒
 ๘๙๓
 ๘๙๔
 ๘๙๕
 ๘๙๖
 ๘๙๗
 ๘๙๘
 ๘๙๙
 ๙๐๐
 ๙๐๑
 ๙๐๒
 ๙๐๓
 ๙๐๔
 ๙๐๕
 ๙๐๖
 ๙๐๗
 ๙๐๘
 ๙๐๙
 ๙๑๐
 ๙๑๑
 ๙๑๒
 ๙๑๓
 ๙๑๔
 ๙๑๕
 ๙๑๖
 ๙๑๗
 ๙๑๘
 ๙๑๙
 ๙๒๐
 ๙๒๑
 ๙๒๒
 ๙๒๓
 ๙๒๔
 ๙๒๕
 ๙๒๖
 ๙๒๗
 ๙๒๘
 ๙๒๙
 ๙๓๐
 ๙๓๑
 ๙๓๒
 ๙๓๓
 ๙๓๔
 ๙๓๕
 ๙๓๖
 ๙๓๗
 ๙๓๘
 ๙๓๙
 ๙๔๐
 ๙๔๑
 ๙๔๒
 ๙๔๓
 ๙๔๔
 ๙๔๕
 ๙๔๖
 ๙๔๗
 ๙๔๘
 ๙๔๙
 ๙๕๐
 ๙๕๑
 ๙๕๒
 ๙๕๓
 ๙๕๔
 ๙๕๕
 ๙๕๖
 ๙๕๗
 ๙๕๘
 ๙๕๙
 ๙๖๐
 ๙๖๑
 ๙๖๒
 ๙๖๓
 ๙๖๔
 ๙๖๕
 ๙๖๖
 ๙๖๗
 ๙๖๘
 ๙๖๙
 ๙๗๐
 ๙๗๑
 ๙๗๒
 ๙๗๓
 ๙๗๔
 ๙๗๕
 ๙๗๖
 ๙๗๗
 ๙๗๘
 ๙๗๙
 ๙๘๐
 ๙๘๑
 ๙๘๒
 ๙๘๓
 ๙๘๔
 ๙๘๕
 ๙๘๖
 ๙๘๗
 ๙๘๘
 ๙๘๙
 ๙๙๐
 ๙๙๑
 ๙๙๒
 ๙๙๓
 ๙๙๔
 ๙๙๕
 ๙๙๖
 ๙๙๗
 ๙๙๘
 ๙๙๙
 ๑๐๐๐

ลำมาถ. ฝ่ายกองทัพทางอาสาซึ่งชุ่มหุ่ยนั้น, ถยกพลออกทตวงคยงบนไทย
 น้อยลัดลงไปต้องข้าศึกตมตายเป็นอันมาก, ข้าศึกมิได้ระดำรัส่ายยก
 หนุนอกดงมาทางริมนา. ฝ่ายทัพกรุงกวางบนไทยแถบนั้นจำรงค์มีนทกน
 ดับชนไปแต่เรือรบ, ต้องพม่ามอดแฉ่งมาตายเป็นอันมาก, แดพด
 ข้าศึกนยงคอรบหุ่ย. ขณะนั้นสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า, กับสมเด็จพระ
 พระอนุชาธิราชได้เคอออกย่นหน้าพระทงทงต้องพระองค์, ซึ่งบนนกดับ
 ยิงต้องข้าศึกข้างมาแดพตตายมาก. ทหานชาวกรุงยงบนระคมไป. ฝ่าย
 ข้าศึกก็ดงมาดักคขวางหลังเรือพระทง, แดยงบนไฟคอบมาเป็นลำมาถ
 แดเรือรบทงหลายทงปองทานมโตกพายมาสู้, ยิงแเดเรือพระทงแเด
 เรือรบห้าดาหุ่ยยังคอบกันไม่มา. ฝ่ายข้าศึกยงบนไทยมาคองฉดองพระ
 องค์สมเด็จพระเอกาทศรถอิดวรบรมพิชอนชงน, แดปตายพระหัทธา
 ชนไปคองพระพาหุ. อนึ่งข้าศึกยงบนไฟมาคองคนในเรือกนนั้น, เจ็บป่วย
 ดำบากมาก. แดกระสุนบนนกดับ, ข้าศึกยงมาคกหุ่ยหน้าเรือพระทง
 นั้น ประมาณลำดับกระสุน. พอเพดาคาดเคิดคนเข้าพระนคร.

ครั้นระวันอาทิตย์เคอนหกแรมดับเฮดค่าเพดดับเฮดทุม, สมเด็จพระ
 พระนเรศวรเป็นเจ้า, กับสมเด็จพระอนุชาธิราชได้เคอออกพยุหะยาดราทพ
 ออกจากพระนครข้ามไป. สมเด็จพระเชษฐาธิราชซึ่งข้างคเญพระยา
 ปราบไทรจักรตั้งหกดอกดับเฮดคณคคนามนหน้าหง. สมเด็จพระอนุชา
 ธิราชเจ้าได้เคอชงพระคชาธิราชกรมหมาดังหกดอกคคคคนามนหน้าหง.
 เจ้าพระยามหาเด่นาชข้างปราบไทรภพตั้งหกดอกคคบ เจ้าพระยาจักรชาง
 แกอตั้งหาวตั้งหกดอกคค. เขาชนหมนคองชางชางพกนกลางหวาง
 ดะดีชาง. ให้มอเขาไปร้องหน้าคายพระเจ้าหงด้าด้า, มีหนังสือออก

พระมหาอุปราช, ให้^๕ขุนมาก^๕รายน^๕ให้^๕เร่ง^๕เปิด^๕ประตู^๕รับ. เจ้าหน้า^๕ทนาย^๕
ประตู^๕ร้อง^๕ว่า^๕จะ^๕รายน^๕ก่อน, จะ^๕เปิด^๕ยัง^๕มิ^๕ได้. ตัก^๕ครุ^๕หนึ่ง^๕ใน^๕ค้าย^๕หง^๕สาว^๕ดี^๕
วาง^๕บน^๕จ้าว^๕รง^๕คณ^๕ทก^๕น^๕ถ^๕บ^๕ระ^๕ต^๕ม^๕มา. ส้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕นเร^๕ศว^๕ร^๕เป^๕น^๕เจ้า^๕กับ^๕พระ^๕
อนุ^๕ชา^๕ริ^๕ราช^๕เห^๕น^๕ว^๕า^๕ชา^๕ล^๕กร^๕ต^๕ว^๕แ^๕ว, ก็^๕ส^๕เค็ด^๕ลง^๕เร^๕อ^๕พระ^๕ท^๕น^๕ง^๕ค^๕น^๕เจ้า^๕พระ^๕น^๕คร.

คร^๕น^๕น^๕ว^๕น^๕พ^๕ุ^๕ช^๕เ^๕ด^๕เ^๕น^๕เจ^๕ด^๕ช^๕น^๕ค^๕า^๕ห^๕ง, ส^๕เค็ด^๕พระ^๕ราช^๕ด^๕ำ^๕เ^๕น^๕อ^๕ก^๕ไป^๕
ต^๕ง^๕ท^๕พ^๕ช^๕ย^๕น^๕ว^๕ค^๕ช^๕อ^๕ง^๕ถ^๕ม. คร^๕น^๕น^๕ว^๕น^๕พ^๕ุ^๕ช^๕เ^๕ด^๕เ^๕น^๕เจ^๕ด^๕ช^๕น^๕แ^๕ป^๕ค^๕า, เ^๕า^๕บ^๕น^๕
พระ^๕ก^๕า^๕ถ^๕ม^๕ว^๕ิต^๕ย^๕ราช^๕ด^๕ำ^๕เ^๕า^๕ช^๕น^๕ไป, ย^๕ิง^๕ค^๕าย^๕พระ^๕เจ้า^๕ห^๕ง^๕สาว^๕ด^๕เ^๕น^๕ช^๕น^๕อ^๕น^๕ป^๕าก^๕ค^๕ู
พระ^๕เจ้า^๕ห^๕ง^๕สาว^๕ด^๕เ^๕น^๕ชา^๕ว^๕พระ^๕น^๕คร^๕เ^๕า^๕บ^๕น^๕ด^๕ำ^๕เ^๕า^๕ม^๕ย^๕ิง^๕ได้^๕ก^๕ง^๕ค^๕าย, ก็^๕เ^๕ล^๕เ^๕ก^๕
ท^๕พ^๕ไป^๕ต^๕ง^๕บ^๕ำ^๕ม^๕อ^๕ก^๕ไ^๕ห^๕ย. คร^๕น^๕น^๕ว^๕น^๕ส^๕ุ^๕กร^๕เ^๕ด^๕เ^๕น^๕เจ^๕ด^๕ช^๕น^๕ส^๕บ^๕ค^๕า, ส^๕้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕
น^๕เร^๕ศว^๕ร^๕เป^๕น^๕เจ้า, กับ^๕ส^๕้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕อนุ^๕ชา^๕ริ^๕ราช, ก็^๕ย^๕ก^๕ช^๕น^๕ไป^๕ค^๕ั^๕ท^๕พ^๕พระ^๕เจ้า^๕ห^๕-
สาว^๕ด^๕เ^๕น^๕บ^๕ำ^๕ม^๕อ^๕ก^๕ไ^๕ห^๕ย, ส^๕เค็ด^๕ท^๕าง^๕ช^๕ต^๕ม^๕าร^๕ค, แ^๕ต^๕ง^๕ท^๕พ^๕ก^๕ด^๕อ^๕ง^๕ฟ^๕าก^๕ฝ^๕ิง. ข^๕ำ^๕ด^๕็ก^๕
ย^๕ก^๕ช^๕น^๕บ^๕ค^๕ั^๕ท^๕พ^๕ก^๕ด^๕อ^๕ง^๕ฟ^๕าก^๕ฝ^๕ิง. ท^๕พ^๕ก^๕ร^๕ง^๕แ^๕ก^๕ย^๕น^๕ง^๕ม^๕า^๕ด^๕ง^๕ท^๕พ^๕ด^๕ว^๕ง. แ^๕ด^๕
ก^๕ะ^๕ส^๕ุ^๕บ^๕น^๕ข^๕ำ^๕ด^๕็ก^๕ย^๕ง^๕ม^๕า^๕ด^๕อ^๕ง^๕บ^๕อ^๕โ^๕ท^๕น^๕เร^๕อ^๕พระ^๕ท^๕น^๕ง, ส^๕้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕น^๕เร^๕ศว^๕ร^๕
เป^๕น^๕เจ้า^๕ส^๕ั^๕ระ^๕ว^๕า^๕ด^๕เ^๕น^๕อ^๕ก^๕ไป. ส^๕้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕น^๕เร^๕ศว^๕ร^๕เป^๕น^๕เจ้า, กับ^๕ส^๕้ม^๕เค็ด^๕
พระ^๕อนุ^๕ชา^๕ริ^๕ราช, ก็^๕ก^๕ร^๕ชา^๕ท^๕พ^๕เร^๕อ^๕ช^๕น^๕บ^๕ก^๕ท^๕ห^๕า^๕น^๕ส^๕ว^๕น^๕ถ^๕อ^๕อ^๕ว^๕ุ^๕ช^๕ด^๕เ^๕น. ส^๕้ม^๕เค็ด^๕
พระ^๕น^๕เร^๕ศว^๕ร^๕เป^๕น^๕เจ้า, กับ^๕ส^๕้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕อนุ^๕ชา^๕ริ^๕ราช, ช^๕ง^๕พระ^๕แ^๕ง^๕ค^๕า^๕บ^๕ด^๕อ^๕ง^๕
พระ^๕ห^๕ัก, แ^๕ด^๕ท^๕พ^๕ก^๕ช^๕ง^๕ย^๕น^๕ง^๕ม^๕า^๕น^๕, ก^๕เ^๕ม^๕น^๕ำ^๕เ^๕า^๕ก^๕ด^๕บ^๕มา^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ก^๕น. ส^๕้ม^๕เค็ด^๕
พระ^๕น^๕เร^๕ศว^๕ร^๕เป^๕น^๕เจ้า, กับ^๕ส^๕้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕อนุ^๕ชา^๕ริ^๕ราช, ก็^๕ค^๕เ^๕ย^๕น^๕พ^๕ด^๕ท^๕ด^๕ว^๕ง^๕ได้^๕พ^๕ัน
ข^๕ำ^๕ด^๕็ก^๕ๆ ก็^๕แ^๕ด^๕ก^๕ฉ^๕า^๕น^๕ค^๕า^๕ย^๕แ^๕ด^๕ด^๕ำ^๕ก^๕เ^๕น^๕ม^๕าก. แ^๕ด^๕ส^๕้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕น^๕เร^๕ศว^๕ร^๕
เป^๕น^๕เจ้า, กับ^๕ส^๕้ม^๕เค็ด^๕พระ^๕อนุ^๕ชา^๕ริ^๕ราช, ก็^๕ส^๕เค็ด^๕เ^๕า^๕พระ^๕น^๕คร. น^๕ำ^๕ย^๕พระ^๕เจ้า^๕
ห^๕ง^๕สาว^๕ด^๕เ^๕น^๕ก^๕มา^๕ค^๕ิด^๕พระ^๕น^๕คร^๕ด^๕เ^๕น^๕, จ^๕น^๕ถ^๕ง^๕ด^๕เ^๕น^๕ค^๕ว^๕ค^๕ุ^๕เ^๕ย^๕พ^๕ด^๕ท^๕ห^๕า^๕น^๕เป^๕น^๕
อ^๕น^๕ม^๕าก. เ^๕เ^๕น^๕จะ^๕เ^๕า^๕พระ^๕น^๕คร^๕มิ^๕ได้, ก็^๕เ^๕ล^๕เ^๕ก^๕ท^๕พ^๕ก^๕ด^๕บ^๕ไป.

ขณะเมื่อทพพระเจ้าหงส์ผัวดยกมาถึงนั้น, ชาวแจ้ชอกไปถึงกรุง
กัมพูชาประเทศ, พระยาตเวกก็คิดพระทัย, จึงแต่งให้เจ้าฟ้าพระตะโห,
พระยาเตโช, พระยาราชนายก, พระยามโนไมตรี, พระยาสวรรคโลก,
แสนทองฟ้า, กับทหานหมื่นหนึ่ง, ให้เจ้าฟ้าพระตะโหเป็นแม่ทัพ, ยกเข้า
ตีหัวเมืองแถบตะวันออก. เจ้าฟ้าพระตะโหได้เดินตามทางไหญ่, ถัดมา
ทางป่าดงเลี้ยนมาบ้านหอก, บ้านควายเขาคเมืองปราจีนแตก. กรมการ
เมืองนครนายกบอกเข้ามา. ดมุหนายกนาชนกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระ
พุทธเจ้าอยู่หัวให้ชงชาน. ก็ชงพระโอรสตริตแก่พระราชปิโยรส
ว่าเหตุใดพระยาตเวกจึงกลับมาเป็นปัจจามิตรดังนี้. ดมุดพระนเรศวร
เป็นเจ้ากราบบังคมทูลสนองพระราชโองการว่า, พระยาตเวก
มิได้ตั้งอยู่ในสัตย์จัญฉุ, ปราศจากวิจารณ์าน, พังค่านองชายให้เสีย
ทางพระราชไมตรี, คอยฆ่าเคมดงน. ความเคนชาพระพุทเจ้าดังคอง
บิณพิส. ขอให้พระยาสวีไธนรงค์, พระยาสหราชเตโช, กับพลทหาน
พันหนึ่งยกออกไปตี. พระบาทสมเด็จพระบรมบพิตรพระเจ้าอยู่หัวกับนชา
ตาม. พระยาสวีไธนรงค์, พระยาสหราชเตโช, กราบบังคมทูล.
แล้วยกไปทางบ้านนาเว้ง, ถึงเมืองนครนายก.

ขณะพรหัดเดือนหกแรมเก้าค่ำ, เพลาสองโมงเช้า, ทพเขมนยกยก
เข้ามาถึงเมืองนครนายก. พระยาสวีไธนรงค์, พระยาสหราชเตโช,
ก็ยกออกตีทพเขมนแตกถอยไปทางค่านหมานออกทางพระจิวต. พระยา
สวีไธนรงค์, พระยาสหราชเตโชก็ตามค้ำไปจนถึงแดน. กองทพเขมน
บ้วยตายรายทางไป, จับได้ปืนแตกเครื่องศาสตราวุธเป็นอันมาก. พระ
ยาสวีไธนรงค์, พระยาสหราชเตโช, ก็กลับเขามาตั้งหยุนะเมืองปราจีน.

แล้วบอกเข้ามาว่า, กองทัพเขมรก็แตกออกไปแล้ว, จะขอเข้ามาทำราชการ
การสนองพระเดชพระคุณ, ตั้งเขมรโดยแต่เจ้าคราอุชเข้ามาถวาย. พระ
บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, จึงให้ตอบบอกไปว่า ทพพระเจ้าหงสาวดียัง
มิได้แตกฉาน, จะไวใจแก่พระยาตเวตยังมีได้. เกตีกว่าจะแต่งกองทัพ
ให้ยกเข้ามาอีก, จะเสียประจันตชนบท. หย่าเพื่อให้พระยาสรไสนรงค์,
พระยาสหราชคเชนทร์ทพเข้ามา. ให้หยูกสาหัวเมืองแถบตะวันออกไว้
ก่อนต่อเมื่อใดทพหงสาวดีแตกไปแล้ว, จึงให้เลิกทพกลับเข้ามา. ครั้น
แจ้งไปว่าทพหงสาวดีแตกไปแล้ว, พระยาสรไสนรงค์, พระยาสหราชคเชนทร์
ก็เลิกทพกลับมาเฝ้า.

ฝ่ายพระเจ้าหงสาวดีเสด็จมาถึงพระนครแล้ว, ก็ทรงดำริแต่จะ
เอากรุงพระนครศรีอยุธยาให้จงได้, ก็ให้จัดท้าวท้าวหนามช้างมา,
รพเครื่องสรรพศาสตราวุธ สมัยอาหารกระสุน ดินประสีไว พร้อมแล้ว.
เมื่อพระเจ้าหงสาวดีให้เตรียมทพหนามช้างมา, ช้างเครื่องสำพัน,
ม้าหนึ่ง, ให้พระมหาอุปราช, พระเจ้าแปร พระเจ้าเซียงใหม่
เข้าชวนทพด้วย.

ครั้นจะชวนทพเจ็ดแสนคนมา, ถัดกราช 932 ปีมะเมีย
โทส, เพลาอุทัย, สมเด็จพระเจ้าหงสาวดีทรงเครื่องพิชัยอาวุธ
ตั้งการณวิญญูพิพธิโกศมโหฬาราดิเรก, สำหรับขัตติยราชรามัน
ประเทศโดยวารดิเสด. ครั้นได้เพลาตามหามหุติเรกสั่งมังกดาโหราริบัติ
คองไชย, ขัพอพรหมนถายเลี้ยงตั้งขประนังตั้งพักคองกตองกตองกา
ทณรันท, ได้ตั้งขช้างพตยไชยมกตเป็นราชพาหนะ, ประดับเครื่อง
การณอถักการเคตอณพยุหะโยชานโดยชวนชัยชวหน้าหลัง, พด

คาบคงโคมรดถอน, พดเล่ไถ่ทอนทองยวบ, พดคาบเซนเปนชนตรว
 ราช, คุตต์ด้ายตาไธว, เลือกทงไซทงฉานวาทวิชนกตงกตบคตบงทินกร
 ไพโรจน์โชตนาการพริกอรุณพรอมพรงดาดดา, รอนแรมมาโดยสถ
 มารคข้ามแม่น้ำเมระตะมะเข้าทาง เมืองกำแพงเพชรสัเด็ด มาถึงกรุงพระ
 มหานครสร้อยชยานวณของครเคื่อนฮ้ายแรมดืบสัดา. ส้มเค็ดพระเจ้า
 หงสาวคตงทพบางปะหน, พระมหาอุปราชาทงทพกุ่มดอง, พระเจ้าแปร
 คตงทพตรุก, พระเจ้าเชียงใหม่คตงค้ายค่านนอตตั้งควาอาศัย.

ส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้าครัดชาษา, ทพพระเจ้าหงสาวคตง
 มา, กัซงมาทอนกบทหานด้ามกอง, กองหน่งยดืบด้องคน, กองหน่ง
 ดืบด้องคน, กองหน่งเจดดืบด้องคน, ซมาถอทอนครบมอยกออก
 ไป. กองหน้าชาดักออกมารบ, ทหานกรุงเทพมหานครตแตกฉานเข้าไป
 ส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, ซงพระแฉ่งคาบกบทหานบนค้ายชนไป.
 ชาดักในค้ายเขาทอนแทงพดคตงตงมาเป็นหลายครงชนมไธ, ซงมา
 พระทงกตบเขาพระนคร. ชาดักเขาการซงไธรบพุงนัไปกราบทูนส้ม
 เค็ดพระเจ้าหงสาวค, พระเจ้าหงสาวคตครัดถามเส่นาบคัว, พระนเรศวร
 ออกมาทำเปนหยางทหานคตง, เหมอนหน่งเขาพิมเส่นมาแตกเคต, พระ
 ราชบิดานเห็นจะรูหรือไม เส่นาบคิกราบทูนว่า, เห็นพระราชบิดาจะไม่รู,
 ถ้ารูแล้วเห็นจะไม่ออกมาทำ. ส้มเค็ดพระเจ้าหงสาวคตจตครัดตั้งว่า, พระ
 นเรศวรทำดักฮาดทหานนั, ถาออกมาถักถึงมาควว่าเราจะเสี่ยทหานมาก
 กัจะแตกเขาควไหจได้. แล้วตั้งให้จคทหานทนมมอดันทตททุกทพทุกกอง
 ให้ไธหมันหน่ง, เขาไปช่วยค้ายดักไธทำม, ทหานทค้ายนดุมพด. ถา
 พระนเรศวรเปนเจ้าออกมาค้าย, ให้กุมเขาเปนไหจได้, ส้มเค็ดพระ

นเรศวรเป็นเจ้าซึ่งมาพระที่นั่งออกไป, ทานสามกองกับดอมวงพันหนึ่ง
ถือโคมรแดงคางออกไป, ได้รับฟังกันแต่เพลงสามโมงจนตีโมง,
ชาดักแตกเข้าไปหยึดครุหนึ่ง, กลับเอามาสามสิบออกมาขยอทัพ. จึง
แต่งปีกฉะนาง, แดกงุ้มได้, ปีกหนึ่งดักไวทาม, ปีกหนึ่งททานทส,
ส้มเด็ดพระนเรศวรเป็นเจ้าซึ่งมาทอนใต้ชาดักเข้าไป, แดชาดักต้องปีก
หุ้มพระองค์แตกทอนเข้าได้, ดักไวทามถือคางคางมาจะกุมเอาพระองค์
พระองค์ซึ่งแทงด้วยพระแสงทวน, ถูกดักไวทาม, ดักไวทามพันคอง
พระแสงทวนเป็นแปด, แดดักไวทามนตาย. ทานทสถือโคมรเด
หอกให้ยตรงเข้ามา, ชิงพันด้วยพระแสงสพายแดงตมตง. ก็สเด็ด
กลับเข้าพระนคร. ส้มเด็ดพระเจ้าหงสาวดีให้เขามาตีค่ายชาวพระนคร,
ถึงสองครั้งสามครั้งมิได้แตกฉาน, จึงคิดว่าจวนเทสกาตฟ้าฝน
นองใหญ่แล้ว, ก็สั่งให้เลิกทัพสเด็ดจากกลับคืนไปเมืองหงสาวดี.

แผ่นดินส้มเด็ดพระนเรศวรเป็นเจ้า

ครนตุดักราช 940 ปีสานฉิมวิธิดัก, หนองอากาศเดือนแปดแรม
สิบสามค่ำ, พระมหาธรรมราชาเจ้าซึ่งพระประจวบหนก. ครน
หนองอากาศเดือนสิบสองแรมสองค่ำ, สดเด็ดสวรคต, พระชนม์ได้
เจ็ดสิบหกพรรษา, หยในราชสมบัติสิบสองปี. ส้มเด็ดพระนเรศวร
เป็นเจ้า, พระชนม์ได้สามสิบห้าพรรษา, ชนเสวยราชสมบัติ, แต่งการ
ถวายพระเพลิงส้มเด็ดพระราชาบิดาเสด็จแล้ว. ส้มเด็ดพระเจ้าหยหัวตริ
แก่มุขมนตรีแต่อำมาจ่า, แผ่นดินกรุงกัมพูชากรุงรัตน, ผู้ใดครอง
สมบัติจตมกเป็นต้นดานพาดทจริต. เหมือนพระยาตเวก, บิดานกพระ

ตูโทนักพระสุทนต์, เมื่อตั้งกรุงหงสาวดียกมาคราวแรก, ครั้นสมเด็จพระ
 ยัยการีราชเจ้านานพิภพ โหม่นพระยาตเวทียกทัพเข้ามาพด ยชชาติ,
 กวาดเอาครัวอพยพชาวเมืองปราจีนบุรีไป, จนสมเด็จพระบรมราชอัย-
 กาดองค์เด็ดยกทัพออกไปปราบจึงถวายนักพระสุโท, นั้นพระสุทนต์ราชบุตร
 เข้ามา. แล้วนักพระสุทนต์ไปเอาทัพเข้ามาด, คำนับนักพระสุโท, นักพระ
 สุทนต์เสีย, นักพระสุทนต์ได้สมบัติกรุงกมพูราชบิดเป็นพระยาตเวท. ครั้น
 แผ่นดินของพระราชบิดาเรากยกทัพมาถ่วงวัดด้ามพิหาร, จนเสียพระ
 จำปาราชลูกชายกยงหาเขตไม่. มีตั้งหงสาวดีมาคิดพระนครครั้งใด,
 กมแต่ยกทัพมาพดยชชาติ, กวาดเอาพระราชารัตนราชชนนีเข้ามาไป
 ทุกครั้ง. แล้วแต่งทูตมาขอเป็นทางพระราชไมตรี, สมเด็จพระ
 บรมราชบิดาเรากมีเดิมพระทัยชาคาต, เพื่อบริหารทางพระราชไมตรี
 จนบันเขตแดนนักเสด็จจาริก. ครั้นทพพระเจ้าเชียงใหม่ยกมา, พระ
 ยาตเวทให้น้องชายเข้ามาช่วยงานพระราชสงคราม. น้องชายนมได้มี
 สัตติสมบัติพระ คุชหนึ่งถึงคาตชชาติไปดก. ฝ่ายพระยาตเวทก็ปราศจาก
 วิจารณ์ปัญญา, มีพาดทจวิตในสันดานตะรุจิตรมเสีย, กดยกทัพมาตี
 บัจฉนชนบทอีกเก่า, ความแค้นของเราตั้งว่าเสียหยอกหยู่ในอระไม่รู
 หาย. ครั้นแผ่นดินของเราแล้ว, จะไปแก้แค้นเอาโลหิตพระยาตเวท
 ดังบาทเสียให้จงได้. ครั้นแล้ว, ตั้งให้เกณฑ์ทัพถนัดเครื่องเหยียบ
 แด่น, ช้างเครื่องแปดร้อย, ม้าพันหกร้อย, นาแห่งเทาซังเทา
 แด่นจะยกไป.

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้าหงสาวดีแจ้งข่าวไปว่า, สมเด็จพระมหาธรรมราชา
 กับสมเด็จพระกตแล้ว, ครั้นแก่พระมหาอุปราชว่า, เจ้ากับพระมหา

เจ้าพระนครเชียงใหม่, จึงยกทัพลงไปตั้งซึ่งกิจการดูพระนครด้วยขยา
มัตถ์แผ่นดินใหม่, เสด็จพิทักษ์มาจรรวาศวาทะปวงจะจลาจลประการใด
บ้าง, ถ้าพอจะทำได้ก็ให้ทำอย่าให้เสียที. พระมหาอุปราชกราบทูลพระ
ราชบิดาว่า, ไทพยายว่าชนเจ้าพระพุทธรเจ้ารายนั้. ล้มเค็ดพระเจ้า
หงส์ดำดัดครัดว่า, พระมหาธิมราชไม่เสียแรงมบุตร, การสงครามไม่พัก
ให้พระบิดาเสีย, ดิองห้ามเสียอีก. แดซึ่งเจ้าว่าเคราะห์ร้ายหุ่แล้ว
ก็อย่าไปเสีย, เขาฝาคิดครนึ่งเสียเกิด, จะได้สันเคราะห์. พระมหา
อุปราชได้ฟังรบดังคน, กัดพระราชาณาพระบิดา, กัดวดเค็ดริยม
รพด, แดมพระราชกำหนดไปถึงพระเจ้าเชียงใหม่ให้ยกมา. พระเจ้า
เชียงใหม่แจ้งพระราชกำหนดแล้ว, ก็ยกทัพมากรุงหงส์ดำด.

ลุถึงกรษ 941 ปีเถาะเอกธก, พระมหาอุปราช, เจ้าเมืองเชียงใหม่
ยกพลหาตีหมม, ช้างเค็ดองเจดรอย, มาด้ามพนมาชามเมืองเมะคมะ,
มาโดยแม่น้ำแม่กุดด, เข้าทางพระเจดีย์ดามองค. ฝ่ายล้มเค็ดพระ
นเรศวรเปนเจ้า, ครนถนนวนอนาทจเค็ดอนยายชนทกคำ, มีพระราช
ดำหริดั่งให้เกนทหัดเมืองปากไตทพทงเค็ดเค็ด, กำหนดพระเร็กส์จะ
ไต่ยกไปเมืองตเวก. ครนถนนวนเดวเค็ดอนยายชนดบดองคำ, จึงมีพระ
ราชโองการดั่งมุขมณครผู้ไทยให้รักสำพระนครว่า, ทัพพระเจ้าหงส์ดำด
แตกไปครน, เปนทพชจจะบารุงชางมารพด, แดจะกดับในน้ำดง
บั้นเห็นจะไม่ทั้น. แดทว่าจจะไว้ใจมิได้, เก็ดอกว่าจจะคดงสงครามยกมา,
ถายกมากให้รักสำเมืองไว้ทาเวเค็ดอนหนึ่งให้ได้. ดั่งเล็ดพอเพดาเย็น
มีหนังสือบอกเมืองกาฉนบุรีเข้ามาว่า, ทัพพระมหาอุปราช, พระเจ้า
เชียงใหม่, ยคมาถึงกาฉนบุรีทำดพานชามหุ่แล้ว. ล้มเค็ดพระเจ้า

หยุหรือชายต่งนั้น, ก็ดำหริคว่า, เราเทียบข้างมารพดไฉนจะยกไปเอา
 เมืองฉเวก, บัดนี้ทพหงส์ด้วยก็มาอีกแล้ว, จำจะยกออกไปเล่นสนุก
 กับมอญเสียก่อน, แล้วมีพระราชกำหนดออกไป, ให้พระอมรินทลือไชย
 เจ้าเมืองราชบุรี, แต่งคนหารอยออกไปตั้งซุ่มหยา. ถ้าข้าศึกข้ามด่าน
 แล้ว, ให้ไล่ล่าฟันเผ่าเสียให้จงได้. ฝ่ายพระมหาอุปราชาก็ได้ยก
 ทพมาถึงกาญจนบุรี, เห็นเมืองราชเปิดไม่มีคน, ก็เข้าพระทัยว่า, ชาว
 พระนครมีความ, เกรงอพยพเข้าเมืองอื่น, ได้คิดประทุษร้ายเมือง
 กาญจนบุรี, ให้เที่ยวลาดตระเวนจับคนจะถามกิจการการก็ได้. ส่วน
 พระยาคิดของกองหน้า, ก็เร่งทำด่านข้ามพดเล็ก รุ่งขึ้นพระมหา
 อุปราชาก็ได้ตั้งรักษาพดลงลงมาโดยมารคอีก, ถึงค่ายนพมทวน.
 เพลาสายแล้วดำนาคิด, บังเกิดวายุเวรพวาทพดหวนหอบหืด, พุ่ง
 ฝนเป็นกองจักร, กระทบมาเสียดนคร, ซึ่งกนมาบนหลังพระคชาธาร
 นั้นหกทลง. พระมหาอุปราชาทอดพระเนตรเห็นดังนั้น, ตกพระทัย
 ให้ไพร่ดำหริบทพหานายถวายนพากรนว่า, เหตุนี้ถ้าเข้าในเที่ยงราย.
 นั้นสายแล้ว, เห็นเป็นสัญญาณที่พระองค์จะมีไชยได้พระนครด้วยบุรยา
 สมเด็จพระมหาราชาบิดาจะเถื่อนพระองค์ ชนจากที่เสียดนคร มหาอุปรา-
 ชา, ให้ถวัลยราชราไชยถวัลยราชปัดในกรุงหงส์ด้วยดีเป็นมั่นคง พระ
 มหาอุปราชาก็ได้ฟังดังนั้น, ก็ยังมีดวงพระทัย, จินตได้คิดชนค่าน
 พังครุแดนบุรี, ให้ตั้งทัพไชยโดยชอบ. แล้วครัดให้กองม้า
 ดำมร้อยตามมาถึงค่านเอกราชบางกิงว่า, ทพพระนครจะคงรบหยา
 ค่านได้บ้าง. ส่วนสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า, กับสมเด็จพระอนุรา-
 ธิราชครัดปรีกษาแก่ขุนมาตยาทางปองว่า, ถ้ามหาอุปราชายกมาครอง,

เราจะกราบทูลออกต่อขุนนางกลางแปลงหรือ, หรือจะคงมนรใน
 พระนคร. มุขมนตรีกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า, ข้าพระพุทธเจ้าข้าบยู่
 ว่า, พระมหาอุปราชเกรงพระเดชเดชาภาพสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว
 ครองใต้ไปช่วยงานพระราชสงครามกรุงหงสาวดี, ตมเมืองมืองคง
 ครองหนึ่งแถว แต่ครั้นเมื่อสมเด็จพระเจ้าหงสาวดี, กับมหาอุปราชคิด
 เป็นการจับตัวให้เสียคนไปแต่จะทราวย, ทราวยมิได้. จนทัพหลวง
 กวาดเอาพระมหาเถรคันฉ่อง, พระยาพระราม, พระยาเกียรติ ญาติโยม
 ครว้อพพ, ในชนบทประเทศขอบันชเสมา, กรุงหงสาวดีมาข้ามฝั่งแม่-
 น้ำสาโคง. มหาอุปราชตามมาทันคนละฝั่งปาก, สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
 พระแสงปืนนัดขบ, ยิงข้ามฝั่งมาทันก่อนวาง, ต้องผู้กระรรมานาย
 กองหนานนคาย. พระมหาอุปราชทำพระยาสมิงรามัน, กษัตริย์พระ
 หัก, เกรงพระเดชเดชาภาพเป็นสองครึ่งแถว. แต่ซึ่งพระมหาอุปราช
 ยกมาครองนเป็นการปลาดนัก. ด้วยลี้ภัยไปเดือนเจ็ด, ยังไม่ทันบำรุง
 ช้างมาร พดลงขนาด, แต่เดือนยยกมาถึงพระนครเห็นเร็วนัก. คราว
 จะได้ข่าวว่า, สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต, คิดว่าแผ่นดิน
 เป็นจลาจล, จึงรีบมาโดยทางของลี้. ครั้นจะรีบมั้นในกรุงช้างก็
 ได้ใจ, ขอเชิญเสด็จทัพหลวงออกตั้งแต่งกองทัพเข้าประพังก้างดู
 ถัดกันกองทัพหลวงเสด็จยกออกหักต่อพายหลัง, สมเด็จพระพุทธเจ้า
 อยู่หัวทรงต้องพระองค์, ได้ซึ่งพมูข้อมาจกราบทูลดังนี้, ขอพระทัย
 นึก, แยมพระโกลด้าหวัดว่า, ซึ่งปรีก้าการดัง ครามครน, ต้องความ
 คำหิเรา. บดินทเพรียมพร้อมหุ้ะทุ้งบางซวดแล้ว, ให้ยกไปตั้งบ้าน
 ไมก, เอาแต่ทัพหัวเมืองตรังควายด้นด้านหัวเมืองเป็นคนหักหมั้น. ให้

พระยาศรีไฉนวงศ์เป็นแม่กอง, ให้พระยาราชวิธานนท์เป็นยกบัตร, ยกไปจัดรับหน้าชาดักหยุนระต๋านทุ่งหนองลำห้วย. พระยาศรีไฉนวงศ์, พระยาราชวิธานนท์, กราบถวายบังคมลาออกมาจัดแจงไพร่พล, ยกทัพไปโดยพระราชนิชา. สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดให้โหราหาฤกษ์, พระโหราธิบดีหดวงโลกที่ปฐนเทพพยากรณ์, คำนวณพระเวรฤกษ์ถวายว่า, สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้จัดตั้งไชยสงครามเวรฤกษ์พร้อม มีชัยแก่ข้าศึก. ขอขึ้นตั้งเกิดจากพระนครระนองอากาศเดือนยชนดับเขตก่า, เพชรวังแก้วต้องนาถกาห้าบาท. สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว, ก็โปรดให้สมุหนายกกำหนดทัพหลวงจะตั้งโดย ชดमारค, ไปตั้งทัพ ชัยระพนม โมก, สมุหนายกก็แจ้งพระราชกำหนดชาทูลละของทุกพระบาท, ฝ่ายทหารพลเรือนเตรียมการอันจะตั้งพระราชาดำเนินขึ้นเสด็จ.

ถึงระนองอากาศเดือนยชนดับเขตก่า, เพชรวังแก้วต้องนาถกาห้าบาท. ได้ฤกษ์ยามหาวชิรฤกษ์. สมเด็จพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์, พระพุทธเจ้าอยู่หัวทรงสองพระองค์, ทรงเครื่องสำหรับพิธีสงครามเสด็จตั้งเกิดซึ่งเรือพระที่นั่งสุทไธสวรรย์. สมเด็จพระอนุชาธิราชเจ้าซึ่งเรือพระที่นั่งไกรสรสมุขนิมาน, อันอั้งการรณาดด้วยมหาเสด็จบวรนิศ. ชนคิเครื่องอภิมุขมลายพรายพรรณ, บังวรฉัตร์บงแชกสถอนสถับถรรพด้วยกรรริ่งกตั้งกรตจามรมาสดาสดา, คู่มหาถาวรเสด็จพันธุอภิกด้วยกระบี่ขลุ่ยทองนางไชย, แลธว่างไล่ไฟโรจนด้วยเรือจำนำท้าวพระยาตามนครราชรายเรียงเป็นระยะ, โดยเสด็จขบวนพยุหยาตราทางชลมารคพร้อมเสด็จ. พอได้ฤกษ์สมเด็จพระโหราธิบดีก็ตั้งกองไชย, ราชครูทิวชาจารย์เป่ามโหรีดังขลุ่ยฉลุประโคมแตร ดังขลุ่ยคนตรีก็กองกลองก็กองนั้น

มหรณพณท์, เค็ดอนเรือขบวนพยุหะยาศราโดยชลมารค, ถึงประทับ
ชานหน้าพลับพลาชัยป่าโมก. เพลาชายแฉ่งสองนางกาดีบาท, ดัดเค็ด
จัดทัพประทับแรมหยุทนน, กำหนดสืบเฮ็ดท่มด้ามบาท, ทัพทอวง
ดัดเค็ดพระราชดำเนิน.

เมื่อเพลาสืบท่ม ดัดเค็ดพระพุทเจ้าหยัหัวซงพระสุบินนิมิตว่า,
น่านองท่อมปามาฝ่ายปราจิณทัต, ดัดเค็ดลยชลทเทยวไป, พบมหา
กุมภกรวดหนึ่งใหญ่, ได้ดัดประยชญนาการ, ดัดเค็ดพระเจ้าหยัหัว
ประหารกุมภกรตย. บันทมนคนชนะนศรวัดให้โหรทาย. พระโหรทาบด
ทันท่านายว่า, ดัดกรณใหญ่หลวงจะได้รับฟังถึงซงมหาชทท. แต่ทว่า
พระองค์มิไชย, ดยได้ประหารบัจจามิตรชาดัก. ดยพระสุบินว่า, เทยว
ดยกระแฉ่นาดน. ดัดเค็ดพระเจ้าหยัหัวได้ซงฟังดพระทยนก. ซงเค็ดอง
ดำหรีบราชชนยพรอมดัดเค็ดดัดเค็ดยงเกยคอยเรกต์. ทอดพระเนตรเห็น
พระสักริกบรมธาตุ, ดัดเค็ดปาดิหารยชวงมาเทวดดัดมเกิดยง, มาแต่
ทกดินทัตเวียนเปนทกดินาวัด, แฉ่งดัดเค็ดผ่านไปอุดรทัต, ซงพระบิ
ชานไปทงพระองค์. ยกพระหัตถถวายทลันชโลมธาร, ยชทานดัดด
มิชยให้ชนะปรบักต์. พระโหรทาบดักให้พระโคมเตรสังชดริยangkคนคว
พรอมกัน. ดัดเค็ดพระเจ้าหยัหัวซงซางกันเจ้าพระยาไชยานุภาพ, ดิต
น่านมหน้าหง เปนราชพาหนะ. ดัดเค็ดพระอนุชาธิราชเจ้าซงซางกัน
เจ้าพระยาปราบไตรจักร, ดิตน่านมหน้าหง, เปนราชพาหนะ. พรอม
คยซางทาวพระยาเสนาบคิมมทรมุขทงปวง, ดัดเค็ดพยุหะยาศราทพโดย
แถวชลมารค, ไปเชวทเลวดยค่านบ้านดะแถวตะเลา. แฉ่งดัดเค็ด
ยกไปตามทอทั้ง. เพลาเทยงพระธากิจซงกอด, รมซางพระทงไป

จนย้ายสามโมงพอกระทั่งกองหน้า, ซึ่งตั้งหยุดตามหนองลำห้วย, ได้เปิด
 ประทับเกยได้ฉายาไม่ประดุใ้หยัง, อันสังเกตเห็นจอมปลวก, เขา
 เป็นนิมิตครุฑนามชัยภูมิ. จึงให้เร่งส่งค่ายกองหน้าหลังปักชัยขวา,
 เป็นขบวนประทุมพยุหะยาศรา.

ฝ่ายส้มจุกคราน, ส้มเป็ด, ส้มชาย, มอนนายกองม้าคอย
 เหตุเห็นกองทัพหน้า, แดงกองทัพหลวงคอง, ก็ขับมาวางใหญ่กลับไป
 ค่ายพังคร. เขาคึกกราบทูลแก่พระมหาอุปราชาทูทุกประการ. พระมหา
 อุปราชาก็แจ้งคองนงคองพระดำริว่า, ขวอยจะเป็นทัพกรุงพระมหานคร.
 ถ้ามองคองจะเป็นทัพเอกาทศรถนงชายยกมาเป็นมั่นคง. แล้วครัด
 ถ้ามองคองนายกองม้าว่า, คเนศนประมาณสักเท่าใด. ส้มจุกคราน,
 ส้มเป็ด, ส้มชายมอนกราบทูลว่า, พดประมาณสิบเจ็ดสิบแปดหมื่น
 พระมหาอุปราชาก็ฟังคองนง, จึงตรัดปรึกษานายทัพนายกองว่า, ทัพ
 พระมหานครยกมาคราวนี้, ก็เป็นทัพใหญ่ใหญ่แล้ว, แต่ทว่าน้อยกว่าเรา
 ต้องเท่าสามเท่า. จำจะยกทัพมาเอาทัพแรกให้แตกฉานยับเยินแล้ว
 พายหลังก็จะเบามือคอง, เห็นจะได้พระนครสร้อยขยาโดยง่าย. นาย
 ทัพนายกองก็เห็นโดยพระราชนิชา, พระมหาอุปราชากำหนดแก่นายทัพ
 นายกอง, ให้เตรียมพลแต่ในเพลาสามยามให้พร้อม, คืบเค็ดทัพ
 จะยกเอารุ่งไ้หน้า. นายทัพนายกองก็จัดแจงขบวนเทียบไว้ตามรับตั้ง
 ทุกประการ. ครั้นเพลาสิบเค็ดทัพพระมหาอุปราชาก็สอดส่นองพระองค์,
 ซึ่งเกราะสุวรรณประดับพลอยสัฟฟิรฉวามรกตสามสาย, ซึ่งสุวรรณ
 รัตนมหามุก, หัวยงขัตติยราชวามันยอดเงอมไ้หน้า, คุงเดียรวาสุกรี,
 แล้วซึ่งเครื่องดำหรับสัตว์ราชพาณพร้อมแล้ว. ได้ตั้งซึ่งช้างคองพ่ายพิทก

ตั้งหอถ้อยคอบทานอ, คัดนามนหน้าหลัง, เป็นพระราชาชนกนเสด็จนคร
 ดมิงมันทมางเป็นกตางช้าง, เจ้าเมืองมรตวนเป็นความพร้อมด้วยแวง
 จักคุดังคบาท, แดหน้าช้างพระมหาอุปราชาน, ทอนทองด้วย,
 ถัดออกมาเนืองบันจ่างคมนทกนถัน, กระเบงแก้ว, คายโดคาคัง
 ดั่งดะหารอย. แดมาจาชโรฟเตียงพระมหาอุปราชาน, เป็นกองหน้า,
 ช้างพลายพิษเนืองตั้งหอถ้อยคอบถ้องน, คัดนามนหน้าหลัง. ดมิง
 ปราบลึกเป็นกตางช้าง, ดมิงมือเหล็กเป็นความ, พระมหาอุปราช
 ให้แต่งช้างชนะงาผูกพระคชาธาร, มีเสด็จนครทงตบหักช้างพวงไว้
 แดจักดมิงรามนทเข้มแข็งขประจำหัย, ช้างมาจาชโรฟเตียง. มีช้าง
 ดงกนแซกแซงเป็นชนิด. แดอวบบนจ่างคมนทกนถันห้ามแค้น, พล
 คายโด, แดตามดง, คายด้อมมือดั่งดะพัน, เป็นชนๆ ออกไป,
 แดอวบบนจ่างคมนทกนถัน. แดพลเคนเทายดัมหมน
 แดพลม้าดัมหมน, แดด้องฟักท่ง, ทพหงพระเจ้าเชียงใหม่,
 ช้างพลายชมพลึงหอถ้อยคอบถ้องน, คัดนามนหน้าหลัง. พระยา
 เชียงแก้วหลานเป็นกตางช้าง, แด่นหานใจลึกเป็นความ, กอบไป
 ด้วยช้างดงกนแซกแซงพลเคนเทายดัมหมน. พระมหาอุปราชจักทพ
 เป็นดัดเด้นางคเจดแก้วๆ ดะเจดกนเป็นดัดดัมหมน. พร้อมพลพ
 ทวยหาน. ให้ถนคองหัย, คองกะแด่รับตามหมวดคอง. ยกจาก
 คายพงตวรทงน. ดันนรนาทด้วยดัพทถ้ำเนียงเลี้ยงช้างมาพดาพล
 เติงถ่านดักเทอน. คุจแผ่นพลุชาติดะถ่มถง

ฝ่ายดมิงเค็ดพระนเรศวรเป็นเจ้า, ชนะเมื่อได้ดะประทับหุ่ญนรายา
 ไม่ประคู้. เร่งให้คองคายนัน. ทอดพระเนตรเห็นพม่ารามันตามชายทุ่ง

คอบม้กดับไป. จึงครัดแก่นขมนครว่า, พลมาซึ่งกดับไปนั้นเห็นท
 พระมหากษัตริย์ให้มาคอยเหตุไปแจ้ง. ครั้นเพลารุ่งพุ่งจะได้ขึ้นไทย.
 ให้กองทัพพระยาสร้อยไฉนรงค์, พระยาราชวิธานนท์เร่งยกไปในเพลาตีสิบ-
 เช็ดทุ่มไปประหน้าข้าศึกพังกำแพง. แดในกองหุดวงก็ให้พร้อมไว้แต่ใน
 เพลาเช้ารุ่ง. ท้าวพระยานครพนมกองก็ตรวจเตรียมโดยพระราช
 กำหนด. ครั้นอรุณรุ่งแสงสุริยภาส, พระบาทสมเด็จพระบรมบพิตร
 พระพุทธเจ้าอยู่หัวทรงสองพระองค์เสด็จยก, ครัดให้ท้าวพระยานคร
 กองทัพหลวง, ยกตั้งขบวนเบญจเสนา. พระยาลี้หราชเดโชไชย
 ช่างพลายโถมไกรภพ, ถือพลหมื่นหนึ่งเป็นกองหน้า. พระยาพิไชย
 รัตนราชช่างพลายโถมไกรจักร, ถือพลห้าพันเป็นปีกขวา. พระยา
 พิษณุราชช่างพลายจุ่มโถมทัพ, ถือพลห้าพันเป็นปีกซ้าย. พระยา
 เทพราชช่างพลายจุ่มโถมยุทธ์, ถือพลหมื่นหนึ่งเป็นเกียกาย. พระยา
 พิไชยสงครามช่างพลายผ่ายผดเม่น, ถือพลห้าพันเป็นปีกขวา. พระ-
 รามกาแห่งช่างพลายแสนพลพ่าย, ถือพลห้าพันเป็นปีกซ้าย. แด
 หน้าพระคชาธารออกไปปลายเขื่อน, ชุนโถมจู่ตรงคชช่างพลายบุญชู
 ไชย. ชุนเชิงเคสช่างพลายไกรสร, ถือพลพันทองช้างดะหารอย.
 พระราชมานูช่างพลายหัดคันทพิไชย, ถือพลพันทองชนะชัยชาวาช
 ดะหารอย. แดหุดวงพิเศสงครามช่างพลายบุญยัง. หุดวงรามพิไชย
 ช่างพลายมิ่งมฤค, ถือพลตามได้, คางคางดะหารอย. พระราช
 วงศ์ช่างพลายแถมมาเม่น, ถือพลด้าจามหารอย. พระเสนา
 มุขช่างพลายเพื่องปรายไกร, ถือพลด้าจามหารอย. ถิ่นนทหาน
 หุดวงพันพระหรรษชัยด้ามดีหกกน, ถือดาบเขนยด้ามดีดองคน, ถือ

คายโถ้ดิบสองคน, ถอดบายต้องมือเจ็ดสิบสองคน. หน้าพระคชาธารนน
 หอมหม่นพทนายดีพระตำหวอดสวนดาบสพายแดง, ถอดทวนทองहारอย
 กำหนดทองกองทพหดวงเป็นพลแสนหนึ่ง. ให้เอาพลายพเขาของชน
 วรรวาล์พด, ซ้อเจ้าพระยาไสยานภาพ, สูงหกสอกคืบสองนิ้ว, คัดนามน
 หน้าหลังผูกคชาธารนเครื่องมน บกมหาเสด็จคตตรเป็นพระคชาธาร. เจ้า
 รามคพเป็นกตางช้าง, นายนมทานุภาพเป็นควาน. แดเงจตุรงค์บาทน
 พรมหามนตรหยทวหาหน้าฝ่ายขวา. พรมหาเทพหยทวหาหน้าฝ่ายซ้าย.
 หดวงอินทรเทพหยทวหาหน้าเบื้องขวา. หดวงพิเรนทรเทพหยทวหาหน้า
 เบื้องซ้าย. แดพระคชาธารส้มเคดพระอนชาธาราเจ้าน, พลายบุญเรือง
 ชนวรรวาล์พด, ซ้อเจ้าพระยาปราบไตรจักร, สูงหกสอกคืบ, คัดนามน
 หน้าหลังผูกคชาธารนเครื่องมน, บกมวเสด็จคตตร. หมนภกคตตรเป็น
 กตางช้าง, ชนส์รคเป็นควาน. แดบักทพหดวงนน, พรยามหาเสนา
 ขช้างพลายमारप्रद्य, ถอดหม่นหาพนเป็นบักขวา. พรยาจักรช
 ข้างพลายไฟพทกตป, ถอดหม่นหาพนเป็นบักซ้าย. พรยาพระคต
 ขช้างจกรมหมา, ถอดหม่นหนึ่งเป็นยกบตร. พรวราชสงครามขช้าง
 พลายสังหารคชสีห, ถอดหาพนเป็นบักขวา. พรวรามรณภาพรช้าง
 พลายมนจักรพด, ถอดหาพนเป็นบักซ้าย. พรยาทายนาช้างพลาย
 สวัสดิพิไชย, ถอดหม่นหนึ่งเป็นกองหลัง. หดวงหรัทยขช้างพลาย
 ชงภบาท, ถอดหาพนเป็นบักขวา. หดวงราชภคคขช้างพลายส้าภทร,
 ถอดหาพนเป็นบักซ้าย. ประคัมด้วยหม่นหมวดคคชนทวดกนแซกแซง
 สดัมค้าย, ค้างคาคโคตรแต่นถวนส้าพยหระตุมหมา. อินทาวพระยา
 เสนาบดีพรายโยธาทวหาหน้าแล่นพลากรพลาพรนทพรมพรงคต ตาม ขบวน,

เบญจบุรุษนางคนิกรได้. พระมหाराชครูพระครูสิริพรหมนะโหรา
 ธิบดี, ถอนเชนตได้พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว, ทงสองพระองค์
 ชงมูรธาภิเษก, ถวายอาถรรพสาธยาย. สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวทง
 สองพระองค์ชงเครื่องประดับสำหรับราชภัตร, ตั้งมหรสพสังคราม
 วนนเป็นวนอุทยานชงพระแสงธนูแก้ว, ได้เดชนเกยคอยเร็กซ์ แดช
 พื่อพรหมท้าวโศกทวารธว่าเดินไก่ ชนมหาวิไชยศักดิ์ไม่ขมนามได้
 แดช, พอได้ยงเบญจบุรุษแย่งได้เคียง ตรัดให้จหมนทพเณนาเอา
 มาเร็วไปฟังราชการ เห็นทพหนาพายมาเป็นอดหม่าน, จหมนทพเณนา
 พาเอาชนมในกองหน้าเข้ามาเฝ้า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัดถามว่า,
 เหตุใดจึงพาขาดัก ชนมทกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า, ยกชนไปถึง
 ท้ายโคกเผาข้าวเผาประมาณโมงได้, พบกองทพมานยกมาประตัก
 กนถงตะตุมบอน ถักหนักกว่าทงครั้งจึงพา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตรัด
 คุกความกตมุขมนตรว่า, ทพหนาพาดงนจะคิดเป็นประการใด เณนาบด
 มุขมนตรกราบทูลว่า, ขอเชนตได้ทพทวดงตงมหญักอน, แต่งทพ
 ไปตงรบนองไว้, คอได้ทแฉด, จึงยกทพทวดงออกทายชหัก, เห็นจะ
 ได้ชยชานะ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เห็นด้วย, คำหรดว่า, ทพหนา
 แดกฉานมาแล้ว, แดชจะแต่งทพออกไปรับไว้, ก็จะมาประตักนเข้า, จะ
 พดอยให้แดกได้ยอก ขอบให้เบ็ดตงมาทได้ย, ให้ขาดักได้ตงใจได้ย
 ขบจนมา, เราจึงยกทพให้ยชขาดักเห็นจะได้ชยชานะโดยง่าย ท้าว
 พระยามุขมนตรทงปวงกรวยถวยบังคมเห็นโดยพระราชดำริพร้อมกัน
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ตรัดให้จหมนทพเณนา, จหมนราชามาจ, เขามา

เร็วขึ้นไปประกาศแก่นายทพนายกองพดทหานทองปวง, หย่าให้รวบเดียว,
ให้เบ็ดตงมาทีเดียว.

ฝ่ายทพวามเห็นทพชาวพระนครพามได้ครบ, ก็ยังมีใจกำเริบ
ไต่ระดำรัสถามมิได้เป็นขบวน ส้มเค็ดพระนเรศวรผู้เป็นเจ้าได้เค็ดคอย
เรียด, ทอดพระเนตรเห็นมหาเมคตงขึ้นมาแต่ทพพ, แด่กถับ
เกดอันคนจะจ่ายอันตราไป, พระสุริยเทวบุตรจวดแจ่มดวงในนภด
อากาศ พระมหาวาสุครุพระครูโรหิตาจารย์โหราธิบดี, กัดนคองไซ
ดำเนินทง พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว, กัดเค็ดขงเจ้าพระยาไชยา-
นุภาพเป็นคชาธาร, ส้มเค็ดเอภาทงวัดอัสวรมณาราชอนุชา, ส้มเค็ด
ขงเจ้าพระยาปราบไตรจักร เป็นพระคชาธาร, พดทหานก็ให้ตั้ง
บันไดอัสวาทเรียด, แด่ขงประโคนคองกตองชนะกตองดัดทงอัน
ประหนึ่งแผ่นดินจะไหว, ส้มเค็ดพระพุทธเจ้าอยู่หัวทงต้องพระองค์,
ยาดราพระคชาธารเป็นบาทอย่างตเทินมาเบองขวา, ปะฝ่ายซ้ายชาดัก เจ้า
พระยาไชยานุภาพ, เจ้าพระยาปราบไตรจักรไดยืนเคียงพด, แด่เคียงคอง
กตองดัดคองคอง, กเวียกมนครนครน, กางหูทงกิริยาบงเดินเป็น
บาทอย่างไหยเร็วไปคดวยกาดงนามน ข้างพระยามุขมนตรีแด่โยธา
หานชายขวาหนาหงทงน, ตามไปมิตนส้มเค็ดพระคชาธาร ส้มเค็ดพระ
พุทธเจ้าอยู่หัวทงต้องพระองค์โกดทพหน้าชาดัก, ครตทอดพระเนตรเห็น
พดพม่ารามนยกมานนเคมทงทง, เดินคุดคุดนในมหาสมุทร, ชาดักได้
พดชาวพระนครทงน, สดบซบซอนกันมิได้เป็นขบวน ส้มเค็ดพระ
เจ้าอยู่หัวทงต้องพระองค์, กซบพระคชาธารเข้าโจมตีขงข้างมารพด, ได้
ด้ายเค็ดกับคตอระตุมบอน พดพม่ารามตายเกดอันกตาด, ขางมาชาดักได้

ถัดมาขึ้นพระศารท, ก็ทักหนัดดับประกนเป็นอดหม่าน พดพม่าวามัน
 ก็ไซมยั้งชนหน้าไมป็นไฟระคมพระศารท, ส้มเค็ดพระพุทเจ้าหยัหว
 ทงต้องพระองค์, แดธมาการกักตบมดเป็นหมอกมัวไปมิได้เห็นประจกั
 พระบาทส้มเค็ดพระนเรศวรเปนเจ้า, จึงประกาศแก่เทพดาทงปวง
 ว่า, ให้บังเกิดมาในประยูรหาเสดคณตร, จะให้บำรุงพระบวรพุท
 ถ่าสนา ในณจมีช่วยให้สว่างเห็นชาดกเด้า พอดทพระโอรส,
 พระพายกพดควนอณเป็นหมอกมดนสว่างไป ทอดพระเนตรเห็นชาว
 เสดคณตรดับต้องชาว, มชาวคางกนยนหยัเป็นอนันมาก, แตมิ
 ได้เห็นอุปราชา ครนเหลดอไปทิดชวาพระทก, ก็เห็นชาวเสดคณตร
 ชางทง, ยนหยันณาษาไมชอยมเคืองดั่งแดททานหนาชางมาก ก็เขา
 พระทัยณควา, ชางพระมหาอุปราชา พระเจ้าหยัหวทงต้องพระองค์
 กัชบพระศารทตรงเขาไป ททานหนาชางชาดก, กวางบ้นจำรงคมนทก
 นกดับตระเบงแกวระคมยง, มิได้ตองพระองค์แดพระศารท ส้มเค็ด
 พระนเรศวรเปนเจ้า, จึงตรวองเรียกคดยพระสุรเสียงอนดงว่า, พระ
 เจ้าพะวจะย่นหยัไยในร่มไม้เด้า เชนออกมาท่ายชทกคดยกน, ให้
 เปนเกียรตยสไวกไณแผ่นดินเกด, พายหนาไปไม่มพระเจ้าแผ่นดินทจะ
 ไดยชทกเด้า พระมหาอุปราชาได้พงดงนเด้า, ละอายพระทัย
 มชคตยราชมานะ กบายพระศารทออกมารบ เจ้าพะยาไชยานุภาพเห็น
 ชางชาดก, ก็ไปดวยผดณนามมทนยงเดยท, พลายพทกอได้ดางแบกรุน
 มา, พระมหาอุปราชาจ้งพันดวยพระแสงของ้าว ส้มเค็ดพระนเรศวร
 เปนเจ้าเบยงพระมาดารบ, พระแสงขอมได้ตองพระองค์ เจ้าพะยา
 ไชยานุภาพดับดงได้ดางแบกนค, พลายพทกอเพดยงเบนไป ส้มเค็ด

พระนเรศวรเป็นเจ้าได้ท, จึงพ้นด้วยพระแสงพดพ่าย, ต้องพระองค์
 เบนองขอพระมหาอุปราชาคดอดลงมาจนประจิมราประเทศ, ขบถ
 กับคองช้าง แดนยามหาอนุภาพความพระคชาธาร, ของพระนเรศวร
 เป็นเจ้าน, ต้องบ้นชาตักตายขณะเมื่อส้มเด็ดพระนเรศวรเป็นเจ้า, ชน
 ช้างด้วยมหาอุปราชาน, เจ้าพระยาปราบไตรจักร, ซึ่งพระคชาธาร
 ส้มเด็ดพระเอกาทศรถ, ก็เข้านช้างด้วยพดพ่ายพญเนียงช้างมาจาชะโร
 เจ้าพระยาปราบไตรจักรได้ต่าง, พญเนียงเสียทเบนไป ส้มเด็ดเอก
 ทศรถจึงพ้นด้วยพระแสงของ้าว, ต้องคองมาจาชะโรชาคตายกับคอง
 ช้าง หมนภกคตศรถตางช้างส้มเด็ดพระเอกาทศรถน, ต้องบ้น
 ชาตักตาย.

ขณะเมื่อส้มเด็ดพระพุทเจ้าหยู่หัวทองต้องพระองค์, ทาคชสังคราม
 ได้ชัยชนะมหาอุปราชามาจาชะโรแล้ว, บันดาท้าวพระยามุขมนตรี
 นายทพนายกองซ้ายขวาหน้าหลังทงปวง, จึงมาทนต์เด็ด, เขารบพุ่ง
 แทะฟันชาตักเป็นสำมาด แทะพดพดพม่ารามนทงน, ก็แตกกระจัด
 กระจายไป, เพราะพระเดชเดชาภาพ. ส้มเด็ดพระเจ้าหยู่หัวตรัดให้
 นายทพนายกองทงปวง, ยกไปตามจับชาตัก แล้วได้คนมายัง
 พดพด, พระราชทานชื่อเจ้าพระยาไชยานุภาพเป็นเจ้าพระยาปราบ
 ทงสาวดี บันตามุขมนตรีนายทพนายกองทงปวง, ซึ่งตามชาตักน,
 ได้ค่าพ้นพม่าอนโดยทางไปไปถึงกวมจนบุรี, สดพเคลื่อนไปแต่กระพ
 ครุน, ประมาณต้องหมนเส็ด จับได้เจ้าเมืองมะถวน, แดนนายทพนาย
 กอง, กับไพร่เป็นอันมาก ได้ช้างไทยสูงหกศอกสามร้อย ช้างพดพ
 พงระวางเพรียวห้าร้อย, ม้าต้องพันเส็ดมาถวาย ส้มเด็ดพระพุท

เจ้าหญิงหัตถิรวดีให้ก่พระเจ้ายกฉาน ด้อมสัพพะมหาราชปราชญ์ไฉน
 ตะพังคร ชนะนโปรดพระราชทานช้าง ๆ หนึ่ง, กับหมอบเฝ้าความ,
 ให้เจ้าเมืองมะณฑนถดขนไปแจ้งแก่พระเจ้าหงสาวดี พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้า
 พระพุทธเจ้าหัตถิรวดีส่งพระองค์, ถัดแต่คนพระนครแถวตรวดว่า
 เจ้ารามคปถางช้าง, กับขุนสัตว์คงความ, ซึ่งได้มัจฉาตั้งจนมัย
 ชำระด้วย พระองค์กับนำเห็นพระราชทานยถาลัก, เครื่องอุปโภค
 บริโภค, เสื้อผ้าเงินทอง ฝ่ายนายมหานาฏพควานช้าง, หม่นภัก
 ดวรถางช้าง, ได้โดยสัดเตื่องานพระราชสงคราม, จนถึงต้นซวดใน
 ทามถางถักนหมความชอบ, ให้เอาครภรรยาเข้ามาชมเพียง, พระราช
 ทานเครื่องอุปโภคบริโภค, เงินทองเสื้อผ้าโดยสมควร.

แถมพระราชดำหริให้ปรึกษาทอดนายทพนายกองว่า, ข้าล็กยก
มาถ้พระนคร, ส้มเค็ดพระเจ้าหุ่ยหัวทงต้องพระองค์, คงพระทยจรก-
ด่าพระพุทธล้าดนา, แด้สม่นะพราทมนหาจารย์อนาประชาารัดดร, มิได้
กิดเหนอยยากลำบาก, พระองค์ขงพระอุล้าห้สเค็ดพหะโยธาทพออกไป
รณรงค์ดวยข้าล็ก, แด้นายทพนายกองกตวข้าล็กยกกวาพระราชอาณา,
มิได้โดยดเค็ดพระราชดำเนินให้ทน, ตะแแต่พระคชาธารส้มเค็ดพระเจ้าหุ่ย
หัวทงต้องพระองค์, ให้เขาหุ่ยทามกตางข้าล็ก, จนได้กะท่ายุทธคัม
ชัยชนะพระมหาอุปราชาลี้ด, โทสนายทพนายกองทงนจะเป้นประการ
ใด, พระมหาราชครูพระครูบุโรทิศทงปวง, ปรึกษาลี้ดด้วยพระอัยการ
ล็ก, พบพระกิดักกาว่า, ส้มเค็ดพระเจ้าหุ่ยหัวสเค็ดพระราชดำเนินงาน
พระราชสงคราม, แด้เกนทผู้ใดเข้าในขบวนแด้ว, มิได้โดยดเค็ดให้ทน
เมือชนะยุ, ท่านว่าโทสผู้นเป้นอุกรก, ให้ประหารชีวิตเดี่ยหย่าใหม่

ผู้เลี้ยงหย่าง เอาคำพิพากษากลับทูล, มีพระราชดำหริตั้งให้ตาม
 ลูกขุนปริงคำ แต่ทว่าบดินทอนจวนจากุตต์บั้นรี้, ให้เอานายทพ
 นายกองจำเรือนครุไว้ก่อนสามวัน, พันแฉงให้ล่าเหรีโตลโดยพระ
 อยการลัก

ครั้นวันอาทิตย์เดือนเจดแรมสิบห้า, ส้มเค็ดพระพนรัตนบำ
 แกว, แฉพระราชาคณะสิบห้ารูป, เข้ามายวยพระพรตามข่าว, ซึ่ง
 ส้มเค็ดงานราชสงครามได้กระทำยุทธหัตถ์มชยชนะพระมหาอุปราช ส้ม
 เค็ดพระเจ้าหยัหวกแฉงการซึ่งปราบบัจจามครให้ทั้งทุกประการ ส้ม
 เค็ดพระพนรัตนจึงถวายพระพรว่า, พระราชสมภารมไชยเกษาสักอก,
 เปนในข้าราชการทงปวงจึงต้องราชทนต์เดา ส้มเค็ดพระพุทธเจ้า
 หยัหวกจึงตรับบอกว่า, นายทพนายกองเหล่านี้, หยัในชบวนทพโยม,
 มั่นกลวชาดักมากกว่าโยม, ตะให้แต่โยมต้องคนพของฝ่าเข้าไปใน
 ทามกลางดัก, จนได้กระทำยุทธหัตถ์กับมหาอุปราชามชยชนะแล้ว, จึง
 ได้เห็นหนามน นหากว่าบารมของโยม, หาไม่แผ่นดินจะเป็นของชาว
 หงส์วดีแล้ว เพราะเหตุตงนโยมจึงให้ตงโตลพระอยการลัก ส้มเค็ด
 พระพนรัตนจึงถวายพระพรว่า, อาตมภาพเพราะเหตุอันข้าราชการเหล่านี้,
 จะไม่รักไม่กลัวพระราชสมภารเจ้านนหามได้ แต่เหตุตงนจะให้
 พระเกียรติยศพระราชสมภารเจ้าเป็นมหัศจรรย์, เหมือนส้มเค็ดพระ
 สรรเพชญพุทธเจ้า, เมื่อพระองค์เค็ดเห็นอุปราชตบดงก, ควงพระ
 มหาโพธิ์ระเพดาล้ายนทกรงน เทพเจ้ามาเผ่าพรอมทพทงหมนจกร-
 วาต, แฉพระยาวลัวิมารยกพลเส่นามารมาฉนกรงน ถ้าได้เทพดา
 เจ้าเป็นบริวาร, แฉมชยแฉพระยามาร, กहांเป็นมหามหัจจรยนักไม่

นพเชนให้หม่อมรินทพรหมทงปวงปดาคหนีไปสิ้น, ยังแต่พระองค์
 เดียวขาดมากผจญพระยามาราราช, กับพลเสนามารให้ปราชัยพ่าย
 แพ้ได้ จึงล้มเค็ดพระบรมโลกนาถเจ้าได้ซึ่งพระนามว่า, พระพิชิตมาร
 โมถ์ด้ร้รพรเพชดาณ, เปนมหัสจรรยดาตติเรกทวอนันตโลกธาตุเบอง
 บนทรายเท้างภวคพรหม, เบองศาตตอดลึงอโธภาคเวจเป็นท่ลุด ก
 เหมือนพระราชสมภารเจ้าทงสองพระองค์กรณ ถัดเค็ดพรอมควยเสนา
 นิกรโยธาทวทานมาก, แด่มชัยแก่พระมหาอุปราชานัน, หาญเปนมหัส
 จรรยแผ่พระเกียรติยศปรากฏไป นานาประเทศ ชานไหย่น้อยทงปวงไม่
 พระราชสมภารหย่าชงพระปรีดากโหมนฉ่น้อยพระทัยเคย, อันเหตุเป็น
 น เพื่อเทพเจ้าทงปวงอนรรคเจ้าพระองค์, จักดำแคงพระเกียรติยศ
 คุจุอาตมภาพถวายพระพรแท้ ด่มเค็ดพระเจ้าหุ่หวัดรดได้ชงพึ่งพระ
 พนรัตนกวยอดฉนากวางขวาง, ออกพระนามด่มเค็ดพระบรมโมถ์โลก
 ครนณ, ระลึงถึงพระคุณอนัน, กชงพระปดได้มนต์ตนเคมพระกมด
 ราชหัตถ์ปราโมช, ยกพระกรประนมเห็นอพระอุตมางคดิโรถม์, นมัส
 การออกพระโอถว่า, ดำจุเจ้าพระผู้เป็นเจาจนควนหนกหนา ด่มเค็ด
 พระพนรัตนเห็นว, พระมหาถศตรคดาชพระโกธรแล้ว, จึงถวาย
 พระพรว่า, พระราชาคนทงปวงเห็นว, ชาราชการทงปวงชงเป็น
 โทถ์เหต่าน, นิดหนกหนาหุ่แล้ว แต่ทว่าได้ทำราชการมาแต่กรง
 ด่มเค็ดพระบรมราชอัยกา, แดด่มเค็ดพระพุทเจ้าหลวง, แดท
 ราชการมาได้ฉาละของธุดพระบาท ของพระราชสมภารเจ้าแต่เคม
 มา, คุจุพุทธบริดท์ด่มเค็ดบรมครูเหมือนกัน ขอพระราชทานโทษคน
 เหล่านเิกวงหนงเกด, จะได้ทำราชการสนองพระเดชพระคุณสืบไป

สมเด็จพระเจ้าหยูหวดคิดว่า, พระผู้เป็นเจ้าขอแล้ว, โยมก็จะให้
แต่ทว่าจะให้ไปตั้งเขาเมืองนครนาคร์เมืองทวายแก้ตัวก่อน สมเด็จพระ
พนรัตนถวายพระพรว่า, การซึ่งจะให้ไปตั้งเมืองนั้น, ผู้แต่พระราช
สมภารเจ้าจะส่งเคราะห์ใช้กิจสมณะ แล้วสมเด็จพระพนรัตน, พระ
ราชาคณะทงปองถวายพระพรไป สมเด็จพระเจ้าหยูหวดถึงให้ท้าว
พระยาหัวเมืองมณฑลพินโทส พระราชกำหนดให้พระยาจักรถอพยพ
หาหมื่นไปตั้งเมืองนครนาคร์, ให้พระยาพระคลังถอพยพหาหมื่นยกไปตั้ง
เมืองทวาย พระยาจักร, พระยาพระคลัง, นายทพนายกอง, ก็ถวาย
บังคมถวายไปโดยพระราชกำหนด.

สมเด็จพระพุทธเจ้าหยูหวดดำหริว่า, ซึ่งเราทงหัวเมืองฝ่ายเหนือ
เสียแตกครอบครองมานาน, ก็หาตั้งแต่ยังไม่ ครองตั้งทางสาวดก
ถอยกำลังแล้ว, ถึงมาตรว่าจะมีมากไม่เกรง, เราจะบำรุงเมืองทงน, จะ
ให้เป็นเกียรติยศไว้ตราบเท่ากตปาด้าน จึงตั้งให้พระยาชัยบุรินทร์เป็นเจ้า
พระยาสุรสีห์ครองเมืองพระพิณโลก, ให้พระสุรเส้าราชไปรักษามือง
สุโขทัย, ให้พระอภัยทองไปรักษามืองพิษณุ, ให้หัตถ์จำไปรักษามือง
สุวรรณโลก บันดาหัวเมืองทงปอง, ก็ให้เจ้าเมืองกรมการแต่งไป
เรียกกรอรวบรวมไพร่พล, ซึ่งแตกฉานชานเช่นหยูบาดงหนทุกเมือง
ฝ่ายเจ้าเมืองมณฑลชาวหงสาวดี, ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรจับได้
ให้ปล่อยกลับไปนั้น, ก็พบนายทพนายกองพม่ามอญ, ซึ่งแตกฉาน
ชานเช่นโดยค่านโดยทางไปรวบรวมกันได้, ก็พากลับไปกรุงหงสาวดี,
เจ้าเผ่ากรวมทงซึ่งประปรตเหตุ, ซึ่งพระมหาอุปราชเสวยพระชนมชพลบ
คอสางน, ให้ซึ่งชานทุกประการ สมเด็จพระเจ้าหงสาวดีแจ้งดังนั้น,

ก็เลยพระทัยโหมนลัดคิดฮาดถึงพระราชบุตร, แล้วทรงพระโกรธแก่นายทัพ
 นายกองว่า, นเรศวรกับเอกาทศรถน้องชายเขามารบแต่ต้องช้าง, เป็น
 คนกตเวทิตนคณางช้างหกคนเท่านั้น, พดเรถถึงห้าสิบหมื่น ถึงมาตร
 ว่าจะมีถึงห้าตัวเลย, จะประหารด้วยก้อนดินแต่คนละก้อน, ก็
 จะไม่ทรงนามีออก นี่ละให้เสียดพระราชาโอรสแห่งเรา, ไหนจะเสียด
 คอไปได้ ให้ตั้งพระอาณาทนายทั้งไพร่, แล้วจำได้เรือนครุไ้,
 หยุประมาณหกวันเจ็ดวัน พระเจ้าหงสาวดีซึ่งพระราชดำหริว่า, นเรศวร
 ท้าศึกกองไว้หลัดกแหล่มองฮาดนัก, จนถึงยหุดกมชยแถมหาอุปราช,
 เอกาทศรถแถมกมชยแถมางจาโร เห็นพณ้องต้องคนนั้นจรมใจกำริบ
 ยกมาคัพพระนครเราเป็นมั่นคง แต่ทว่าจะคิดเอาเมืองตระนวดร์, เมือง
 มะริด, เมืองทวายก่อน จำจะให้นายทัพนายกอง, แดไพร่ซึ่งไป
 เสียดทัพมาน, ให้อยกไปรักษำเมืองตระนวดร์, เมืองมะริด, เมืองทวายไว้
 ให้ได้, ดังจะจะไม่ถึงหงสาวดี ครั้นซึ่งพระราชดำหริแล้วเพลารุ่ง
 ด้เกิดออก, ครว้ดังให้ถอดนายทัพนายกองออกจากสังขลิกพันทนาการ,
 แดให้เร่งยกลงไปรักษำเมืองตระนวดร์, เมืองมะริด, เมืองทวาย, ไว้
 ให้ได้ ถ้าเสียดเมืองตระนวดร์, เมืองมะริด, เมืองทวาย, แดชาศึก,
 จะเอานายทัพนายกองทั้งปวง. แดไพร่พดทงนได้เจ้าเผาเสียดให้สัน
 ทงโคตร นายทัพนายกองซึ่งทงปวงกราบถวายบังคมลา, ยกกองทัพไป
 ไปจากกรุงหงสาวดี

ฝ่ายพระเจ้าเชียงใหม่แจ้งกิจการในกรุงเทพมหานคร, ขึ้นไป
 เสด็จขึ้นทุกประการ, ก็เกรงพระเดชเดชานุภาพ จึงครัดแก้แค้นท้าว
 พระยาลอวทงปองว่า บดินลัมเเต้พระเจ้ากรุงพระนครด้วยอุบายถึงแก่